

JUTRO

Narodna zveza mesečno 28 Din, enosmernost 40 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kramljova ulica 5. Telefon šte. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 440.
 Celje: Kocenova ul. 2. Telefon šte. 190.
 Rokopis se ne vrača. - Oglasi po tarifi.

Upravištevno: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
 Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Informativni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2492.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. Telefon št. 190.
 Računi pri pošti št. 6. zavodi: Ljubljana št. 11.842; Praha št. 78.180; Wies Nr. 106.241.

Ljubljana, 15. julija.

Pretekli teden se je v italijanskem tisku odigrala zanimiva polemika med fašističnimi listi in glasilom Vatikan-skega mesta »Osservatore Romano«. Po medsebojnem tekmovalstvu v slavo-spevih o zaključeni lateranski pogodbi, ki je poglavarju katoliške cerkve vrnila suvereni značaj, je to prvi spopad med italijansko javnostjo in uradnimi krogi nove papeške države, ki izvira iz tolmachenja določil dotične pogodbe.

Kakor je naši javnosti že znano, je nesoglasje začelo s tem, da so italijanske oblasti zaplenile nekaj pasusov poklonitvenih poslanice, ki so jo na papeža naslovili in objavili nekateri italijanski mladinski listi. Uradno glasilo Vatikanskega mesta je priobčilo ostro kritiko o postopanju italijanske cenzure in osporavalo zlasti njeno utemeljevanje, da bi mladina iz zaplenjenih pasusov lahko prišla do nazora, da je na italijanskem ozemlju poleg avtoritete italijanske kraljevine še kaka druga višja oblast. Na kritiko papeževnega glasila je vehementno odgovoril režimski »L'Impero«, ki je sklicujoč se na lateransko pogodbo, primerjal Vatikansko mesto s kneževino Monaco, kritiko »samo pa označil kot nedopustno vmeševanje v notranje zadeve tuje države ter dal svoji nevolji izraziti s krilato besedo, da se bodo morali v Vatikanu po novem stanju pač odvaditi vtikati nos v vsako stvar, kakor so to delali doslej. Radikalni »Impero« tudi ni štedil s konkretnimi grožnjami, češ da italijanska oblast lahko omeji čitanje uradnega glasila na ozko ozemlje vati-kanskega mesta in da bo pri tem postopanju Vatikan izževal močno reakcijo režima kot takega ter fašistov še posebej.

Drugi kamen spotike je bila interpretacija, ki jo je Mussolini napisal kot uvod k ravnokar izšli lateranski pogodbi. Iz Vatikana je takoj prišel protest, češ da je edino pravilni vir tolmachenja dogovora sv. oče in da se imajo katoličani v vsem zanesti le nanj kot svoje-ga duhovnega poglavarja. Italijanska cenzura je zavrnila to izjavo, ki jo so bili priobčili nekateri listi; oficijozna »Tribuna« je krepko odgovorila na članek »Osservatore Romano«, ki je postopanje cenzure žigosal kot nes pametno in nepravilno.

V tem sporu je posebno zanimivo, da si v njem nasprotujeta dve naziranj o značaju lateranske pogodbe. Uradna Italija jo pojmuje kot mednarodni dogovor. »Osservatore« pa naglašja, da je »lateranski mir« v bistvu samo verske prirode. Zato trka glasilo Vatikana v polemiki o interpretaciji pogodbe na pamet in pravičnost, nasprotniki pa se drže pogodbe in povdarjajo legalnost in pravo, ki nalagata tudi papeževemu glasilu, da spoštuje suverene pravice sosednje države, kakor spoštuje Italija suverene pravice Vatikanskega mesta.

Kakor izzele po zadnjem kratkem odgovoru »Osservatora«, ki citira iz pogodbe in konkordata de pasuse splošne prirode, se Italija zaveda, da je z lateransko pogodbo dobila v roke močno orožje v borbi za mladino, ki si jo hoče pridobiti tako fašizem, kakor Vatikani. Jasno je, da za italijansko vladu lateranska pogodba nima verskega značaja, ter je samo političen akt, ki ga je režim podvel, da se zasidra globoko v najširših plasteh ljudstva. Konkordati so za vsako državo le političnega značaja, ker se v njih določijo le odnošaji države do cerkve, t. j. ene organizacije do druge. Država pri sklepanju konkordatov in pogodb z Vatikanom nima niti najmanjše možnosti vplivati na religiozno stran, zato je takim pogodbam težko priznati verski značaj. Ako Vatikani vztraja pri svoji tezi, potem je njegovo naziranje enostransko in za posvetnega kompascienta ni merodajno, kajti ta je od vseh začetkov hotel samo političen sporazum v posvetnih stvareh in prepuštil versko stran samo cerkvi, vedoč da v verskih stvareh prevladuje avtoriteta cerkve in da v tem pogledu ni možen nikak kompromis. Tudi cerkev kot kompascient to dobro ve in ako pristaja na pogajanja in sporazum, se ob sklenjenju pogodbi ne more pravno-veljavno sklicevati na verski značaj pogodbe in si na temelju tega lastiti obširnejše pravice, nego so določene v pogodbi sami.

Okoliščina, da se je »Osservatore« zatekel k taki argumentaciji, dokazuje, kako nepričakovano je nova papeževa država postavljena pred nove probleme. Državna samostojnost nalaga poglavarju rimske cerkve obveznosti mednarodnega, političnega značaja, ki jih doslej ni imel, a je sedaj po pogodbi vezan nanje. Izgleda, da je bil svoje dni vati-kanski jetnik daleko svobodnejši, ker ga mednarodno-politične obveznosti niso težile ter je s polnim povdarkom lahko vršil svojo duhovno misijo. Obremenjen s teritorialno suvereniteto je, dasi formalno svoboden in celo suveren, primoran, da upošteva dolžnosti, ki izvirajo iz državne samostojnosti. Ta občutna deminucija je njegovo dosedanje jetništvo še povečala in lahko

Nov dokaz bolgarske mirobiljubnosti

Zopet atentat bolgarskih komitov v Južni Srbiji

V Štipu sta v nedeljo zvečer dva agenta makedonstvujuših streljala na policijske agente ter sta bila na begu ubita — Oba sta prišla iz Sofije z nalogo, da izvršita atentate na našem ozemlju

Štip, 15. julija, m. Sinoči okrog 20. sta se dva neznanca moška plazila po stranskih ulicah v Štipu ter se nepre-stano ogledovala, kakor da bi se hotela zavarovati pred zalezovalci. Kmalu sta ju opazila dva policijska agenta in ju na nekem vogalu ustavila, zahtevaloč, da se legitimirata. Neznanca sta v tem trenutku segla po revolverjih in začela streljati na policijska agenta, ki sta bila po prvih streljih ranjena. Napadalec sta se nato pognala v beg. Agenti, dasi ranjena, sta oddala za neznančema več streljov. En strel je zadel enega iz-med napadalcev, ki je bil smrtno ranjen ter se je zgrudil na tla. Drugi neznanec, za katerim se je podil nek žandar, se je pri tem naglo okrenil in oddal za nasledujočega orožnika več streljov in ga ranil. Uro kasneje so razbojnika videli orožniki ob Bregalnici, kjer je po-novno pričel streljati, a je končno pod zaščito teme pobežnil. Pri ubitem raz-bojniku so našli revolver sistema »Parabellum« z 2 polnimi magazinoma in 4 bombe. Pri pregledu bomb je bilo ugo-tovljeno, da sta 2 bombi sistema »Od-rin«, kakor se rabijo v bolgarski vojski, ostali dve pa sta nemškega izvora. Na perilu ubitega razbojnika je bila najde-na značka neke sofijske tvrde. Iz tega se sklepa, da sta atentatorja prišla iz Bolgarske v nameri, da izvršita atentate na vodilne javne funkcionarje.

Prebivalstvo v Štipu in okolici se je polastilo silno razburjenje. Kakor že pri predanskem po atentatu na generala Kovačevića in pri drugih prilikah se je prebivalstvo tudi tokrat samo ponu-dilo, da pomaga zasledovanju napadalcev. Štip, 15. julija, p. Policijska preiskava je ugotovila, da se piše ubiti atentator Mihailo Šilka, ubegli pa Krupanov. Oba sta delavca ter sta bila najeta od

bolgarskih komitov, da izvršita atentate v Južni Srbiji. Pri ubitem atentatorju so našli dokumente, iz katerih je raz-vidno, da sta oba prišla iz Sofije na naše ozemlje z obširnimi navodili za svo-jo akcijo. Ker je bila meja v okolici Ko-čan, kamor je pobežal atentator zbežal v nameri, da pobežne preko meje na-zaj na Bolgarsko, strogo zastražena, je upati, da bo tudi ta kmalu v rokah obla-sti. Seljaki, ki so zaradi neprestanih napadov skrajno razburjeni, z vsemi sredstvi sodelujejo pri zasledovanju.

Štip, 15. julija, m. Zasledovanje, ki so ga organizirali orožniki s sodelova-njem kmečkega prebivalstva za ube-gljen atentatorjem, je uspelo. Domačni so atentatorja v gorovju blizu Kočan obkolili in ga pozvali, naj se preda. Ker se atentator ni hotel pokoriti pozivu in je skušal pobežniti, je bil od zasledoval-cev ubit.

Beograd, 15. julija, m. Varnostni ukrepi, ki so bili odrejeni na naši meji, napram Bolgarski, so več kot nezaodost-ni, kakor je razvidno iz sinoči posku-se-nega atentata v Štipu. Ravno tako pa ti ukrepi ne zadoščajo, da bi se moglo za-vrniti in preprečiti sistematično pri-pravljene poskuse atentatov in vpadov v našo državo, ki prihajajo z bolgarske strani. Zato bi mogli red in varnost v obmejni coni zboljšati le ukrepi, ki jih je predlagala naša vlada v pirotskem sporazumu, in sicer odstranitev iz ob-mejne cone vseh onih oseb, ki ne spa-dajo v obmejni pas ne po rojstvu in ne po poklicu ter likvidacija dvolastniških posestev z odkupom ali pa z zamenjavo. Le na ta način bi se moglo preprečiti sistematične akcije iz Bolgarske in vsaj delno prestrčiti podporo, ki jo proži bolgarska vlada makedonstvujušim.

Bolgari insistirajo na mednar. intervenciji

Po bolgarskih informacijah bo Anglija dala inicijativo za reši-tev večnih obmejnih sporov — Zakaj se Bolgarija izogiba rati-fikaciji pirotskih protokolov in zakaj hoče tujo intervencijo

Praga, 15. julija, č. Českoslovaški dopisni urad poroča iz Sofije, da po in-formacijah iz političnih in diplomatskih krogov sestanek, ki se je vršil te dni med predsednikom bolgarske vlade Ljapčevom in jugoslovanskim poslaniki v Sofiji Nešicem, ni uspel. Po se-stanku je predsednik vlade Ljapčev stopil v stike s francoskim in angleškim poslanikom v Sofiji ter ju zaprosil, naj obvestita svoje vlade, da je bolgarska vlada pripravljena sprejeti posredova-nje sveta Društva narodov in ustanovi-tev mednarodne jugoslovansko-bolgar-ske obmejne komisije.

Berlin, 14. julija, g. Iz Sofije poročajo: Angleško poslaništvo je zahtevalo od bolgarskega zunanjega ministrstva do-kumente o zadnjih jugoslovansko-bol-garskih obmejnih incidentih. Pričakuje se, da bo Velika Britanija sedaj dala inicijativo za rešitev vseh med obema sosednjima državama nerešenih vpra-sanj. Dela se na to, da se imenuje po-sebna komisija, ki bo vršila ob jugoslo-vensko-bolgarski meji kontrolo ter na licu mesta proučila vsak incident. An-gleški poslanik v Sofiji je stavil ta pred-log ministrskemu predsedniku Ljapče-vu, ki ga je v načelu sprejel, vendar pa je izrazil željo, naj bi Jugoslavija prej ratificirala pirotsko pogodbo, (ki jo Bolgarija stalno skuša izigrati) Op. ur.) Bolgarski ministrski predsednik je na-prosil angleškega poslanika, naj v tem smislu vpliva na vlado v Beogradu.

Beograd, 16. julija, r. Kljub ponov-nemu zagotovilu s strani bolgarske vla-de, da hoče tudi s svoje strani delati na čim prejšnjo likvidacijo vseh spor-nih vprašanj, se bolgarska vlada dosled-

bi se reklo, da je šele sedaj jetnik na svojem ozemlju.

Gotovo je, da italijanska vlada, ki je pri sklepanju pogodbe pokazala tako iz-redno dalekovidnost, ne bo izvajala skrajnih konsekvenc. Ni dvoma, da bo spoštovala suverenost papeževu da lahko isto zahteva zase s papežev strani. V tem je nje sila. Stojec na formal-no sigurnem temelju lateranske pogod-be, sklicujoč se na svoje pravo in za-htevajoč od sopolgodbenika lojalnost, bo lahko vedno obrezuspešila vsa posega-nja kurije v notranje zadeve Italije. Naravno je, da to novo borbo med Kvi-rinalom in Vatikanom ves svet z naj-večjo pažnjo zasleduje.

no izmika ratifikaciji pirotskih protoko-lov, zlasti pa odklanja predlog jugoslo-venske vlade, naj bi se osnovala ob me-ji neke vrste nevtralna zona na ta na-čin, da bi se iz te cone odstranili vsi, ki nimajo tam svojih posestev, ki niso tam stalno zaposleni in ki so se doselili od drugod. Obenem je jugoslovanska vlada predlagala zamenjavo dvolastniških posestev, da bi se na ta način omogo-čila uspešnejša kontrola. Mesto tega forsira bolgarska vlada nekako medna-rodno obmejno komisijo, ki naj bi nad-zorovala in preiskovala dogodke na meji. Bolgarija upa, da bi spravila v to komisijo zagovornike svojega stališča in da bi tako dosegla svoj namen.

Špijonažni proces odgoden

Beograd, 15. julija, p. Danes se je vršila pred državnim sodiščem za zaščito države razprava proti Francu Soljanu, delavcu iz Starega Grada, Filipu La Macchi, mornarju iz Castelle in Petru Miljeviću mornarju iz Splita, ki so obtoženi zaradi špijonaže v korist neke tuje države. La Macchi, ki ne zna našega jezika, se je mo-ral pri razpravi posluževati tolmača. Pred pričetkom razprave je obramba stavila predlog, naj se obtoženi Miljević, čegar oče in ded sta bila alkoholičarja in ki je bil že svoječasno več mesecev v umobol-nici, odpošlje na opazovanje v zavod za umobolne. Državni tožitelj pa je zahteval, naj se razprava zaradi državnih interesov proglasi za tajno. Sodišče je po daljšem posvetovanju obema predlogoma ugodilo ter je bilo popoldne zdano službeno ob-vestilo, da je razprava odgodena za nedo-ločen čas, Miljević pa bo oddan na opa-zovanje v umobolnico.

Višje invalidsko sodišče

Beograd, 15. jul. p. Na osnovi čl. 100 no-vega invalidskega zakona so z današnjim dnem ukinitena višja invalidska sodišča v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani. Obenem je pričelo z današnjim dnem po-slovati višje invalidsko sodišče pri mini-strstvu socialne politike. To sodišče tvo-ri 6 sodnikov in 6 namestnikov. Razdelje-no je v dva oddelka. Vsi sodniki so iz Beograda. Za predsednika je bil imeno-van dr. Jovan Jovanović, sodnik kasacij-skega sodišča, za namestnika pa Lazar Urošević, sodnik iz Beograda.

Potres na jugu

Beograd, 15. julija, č. Po vesteh iz Ce-tinje so 13. t. m. ob 13.50 čutili v Podgorici, na Cetinju, v Nikšiću in v Kotoru močne potresne sunke, ki so trajali 34 sek. K sreči potres ni povzročil nikake škode.

Sestanek rumunske kraljice-matere s princem Karlom v Celovcu

Dogovor glede sestanka rumunskega kralja in princa Karla na Bledu — Sestanka se je udeležil tudi princ Stirbey — Princesa Jelena odpotovala v Bukarešto

Bled, 16. julija, p. Nocoj se je vrnila s svojega potovanja v Avstrijo rumun-ska kraljica-mati s princeso Ileano. Z njima sta dopotovala bivši rumunski mi-nistrski predsednik princ Stirbey in ru-munski poslanik na Dunaju, ki pa se bosta že jutri zopet vrnila.

Bled, 15. julija, a. Po še nepotrjenih vesteh, ki so dospele iz Celovca v vilo »Melito«, kjer je nastanjen rumunski dvor, se je vršil danes dopoldne v Ce-lovcu sestanek rumunske kraljice-ma-tere z bivšim rumunskim prestolona-slednikom princem Karlom in bivšim rumunskim ministrskim predsednikom princem Stirbeviem. Četudi vest še ni potrjena, je vendar zelo verjetna, ker je rumunska kraljica-mati s princeso Ileano odpotovala pred par dnevi z Ble-da v Solnograd in se nocoj vrača pre-ko Celovca na Bled. Potovanje v Solnograd je bilo, kakor se je zatrievalo ob odhodu, v zvezi s skorajšnjo zaro-ko princese Ileano z nekim nemškim princem. Govorilo se je tudi, da se bo kraljica-mati pri tej priliki sestala neke v Avstriji s princem Karlom. Ta sesta-nek se je danes res vršil v Celovcu.

Na današnjem sestanku v Celovcu je bilo dogovorjeno vse potrebno za se-stanek rumunskega kralja Mihaila z njegovim očetom princem Karlom. Se-stanek bi se imel v kratkem vršiti na Bledu. Na njem bi naj prišlo do popol-ne izraza pomirjenja v rumunski kra-levski rodbini, ki je bilo doseženo že lansko leto. Ta sestanek na bi seveda ne imel nikakega vpliva na politični položaj v Rumuniji, četudi je značilno nasprotstvo med princem Karlom in princem Stirbeviem, odločnim nasprot-nikom sedanjega režima v Rumuniji. V Celovcu čuvaljo oblasti o sestanku naj-strožjo tajnost.

Bled, 15. julija, ap. Sinoči je odpoto-vala z Bohinjske Bistrice v Bukarešto princesa Jelena, mati rumunskega kra-lja, ki je bivala v Bohinjski Bistrici kot gost princa Pavla. Rumunski dvorni voz, s katerim je potovala, je bil v Ljubljani priključen ponočnemu OE-vlaku. Odhod princese Jelene se spravlja v zvezo s skorajšnjim prihodom ru-munskega kralja Mihaila na Bled, kjer bi se sestal s svojim očetom princem Karlom.

Jugoslovensko-madžarska pogajanja na Bledu

Včeraj so pričela na Bledu pogajanja za ureditev predvojnih komunalnih dolgov izza dobe madžarske uprave v obmejnih pokrajinah — Pogajanja bodo trajala delj časa

Bled, 15. julija, p. Danes dopoldne ob 11. so bila odprta pogajanja med našo in madžarsko delegacijo glede ureditve predvojnih komunalnih dol-gov na ozemlju, ki je bilo prej pod madžarsko upravo. Naši delegaciji na-čeljuje inspektor notranje ministrstva dr. Vlaškalin, trgovinsko ministrstvo zastopa načelnik dr. Steinmetz. Ma-džarsko delegacijo vodi madžarski po-slanik na našem dvoru baron Förster, dodeljena pa sta ji dva načelnika ma-džarskega notranje ministrstva. Po-gajanja bodo trajala delj časa ter bodo

o vseh važnejših zaključkih izdana službena obvestila. Na današnji otvori-tveni seji sta predsednika obeh dele-gacij v nagovorih izrazila nado, da bo-do pogajanja dovedla do zaželenega sporazuma in likvidacije vprašani, ki zelo ovirajo razne komunalne za-deve prizadetih občin. Po običajnih formal-nostih je bilo nato razdeljeno gradivo po skupinah, kakor se bodo obravna-vale tekom pogajanj. O doseženem spo-razumu bo sklenjena posebna konven-cija. Pogajanja so osobite važnosti za obmejne pokrajine in Vojvodino.

Kovinarska obrtna šola v Osijeku

Lep vzgled privatne inicijativnosti in požitvornosti

Beograd, 15. julija č. Ministrstvo za trgo-vino in industrijo je odobrilo ustanovitve strokovne obrtne šole pri livarni železa in tvornici strojev d. d. v Osijeku. V novi šo-li se bodo poučevali vsi v livarsko, žele-zarsko in strojno stroko spadajoči učni predmeti. Pouk bo otvoren 1. septem-brom in bo trajal 4 leta. Do ustanovitve te prepotrebne in za ostala velika indus-trijska podjetja vzgledne strokovne šole je došlo predvsem po privatni inicijativi Li-varne in tvornice strojev v Osijeku. Pod-jetje bo nudilo novi šoli vse prostore, kur-javo in razsvetljavo zastoj. Oblastna sa-mouprava bo prispevala za vzdrževanje

učiteljskega zbora letno 15.000 Din, mestna občina v Osijeku 10.000 Din. Ako bi ti zne-ski ne zadoščali, plača presežek za vzdr-ževanje učiteljskega ministrstva za trgovino in industrijo. V 1. letnik nove šole bo spre-jetih 40 učencev. Učenci bodo bivali v do-mu Hrvatskega radiša. Za vzdrževanje te-ga internata bodo prispevale osiieške tvo-rnice železa in strojev 50.000 Din letno, me-stna občina in oblastna samouprava pa 50 tisoč Din. Upravnik šole bo prejel pla-čo od ministrstva za trgovino in industrijo. Nadzorstvo nad šolo bo vršilo ministrstvo za trgovino preko svojega odelena za strokovno šolstvo.

Pogajanja s francoskimi porterji predvojnih srbskih obligacij

Beograd, 15. jul. č. V Beograd se je vr-nil prof. dr. Mileta Novaković, ki je te dni sodeloval v Haagu kot sodnik v raz-sodišču za spor med Francijo in Jugosla-vijo o predvojnih srbskih posojilih. Raz-sodba je bila kot znano izrečena v petek 12. t. m. Naša država bo sedaj po prej za-ključenem sporazumu začela pogajanja z organizacijo lastnikov predvojnih srbskih posojil zaradi končne likvidacije tega vprašanja. Kakor se zatrjuje bi bili fran-coski porterji pripravljeni se pogajati na bazi 70 odst.

Priprave za kongres UJU v Zagrebu

Zagreb, 15. jul. r. Letošnja IX. glavna skupščina in IV. kongres Udruženja jugo-slovenskih učiteljev se bo vršil od 16. do 18. avgusta v Zagrebu. Prvi ustanovni kongres tega Udruženja je bil 1920. v Beogradu, a prva glavna skupščina Udru-ženja jeseni 1921 v Zagrebu. Zatem so se vršile skupščine in kongresi v Sarajevu, Ljubljani, Dubrovniku, Subotici, Beogradu, Skoplju in Mariboru. Kongres in skupšči-na bosta v prostorih nove zagrebske bor-zne. Računa se, da bo tej skupščini in kon-gresu prisostvovalo več tisoč učiteljev in učiteljic osnovnih, meščanskih in drugih šol. Za kongres se vrše obsežne priprave. Pevski zbor slovenskih učiteljev bo pri-redil med kongresom koncert v veliki dvo-rani Zagrebskega zbora, nakar bo v teh prostorih velika učiteljska veselica s ple-som. Zagrebski učitelji si že sedaj priza-devajo, da bi kongres v Zagrebu vsestran-sko zadovoljivo usel in da bi udeleženci odnesli kar najboljši vtise.

Proti hiperprodukciji učiteljstva

Sarajevo, 15. julija, č. Danes se je vršila v Sarajevu glavna skupščina učiteljskega udruženja, sekcija za Bosno in Hercegovi-no. Na skupščini je bila med drugim spre-jeta resolucija, s katero se poziva kongres učiteljstva, ki se bo vršil v Zagrebu, naj ukrene korake proti naraščajoči hiperpro-dukciji učiteljstva ter predlaga, da se v učiteljska v bodoče sprejemajo le kandi-dati s 5 gimnazijskimi razredi in dobriimi uspehi.

Nad pol milijarde za Agrarno banko

Beograd, 15. julija, p. Danes se je vrnil iz Sarajeva komisar Privilegirane agrarne banke dr. Vojin Gjurčić. Z današnjim dnem je bilo zaključeno vpisovanje del-nice Agrarne banke. Tekom prihodnjih dni bodo dospele zaključne prijave, nakar bo mogoče točno ugotoviti podpisano vsoto. Po dosedanjih vesteh je bilo podpisanih mnogo nad pol milijarde dinarjev.

Žandarmerija za Agrarno banko

Beograd, 15. julija, p. Komanda žandar-merije je skupno z vsemi podrelenimi edi-nicami podpisala 1832 komadov delnic. Pri-villegirane agrarne banke v skupnem iznosu 5.416.000 Din.

Ekskurzija rumunskih dijakov

Split, 15. julija č. Jutri prispe v Split skupina 17 rumunskih dijakov, ki obiskujejo visoko tr-govsko šolo v Brašovu. Rumunske dijake vodi prof. Schum. Rumunski izletniki so že 10 dni na potu. Obiskali so Carigrad in Atene in prispejo v Split preko Dubrovnika. Iz Splita se vrnejo v svojo domovino preko Zagreba in Beograda.

Resen spor med Rusijo in Kitajsko

Ostra nota sovjetske vlade zavoljo zasedbe vzhodno-kitajske železnice – V Moskvi so uverjeni v uspeh svoje demarše, Kitajci pa ob železnici baje že koncentrirajo svoje čete

Moskva, 15. julija d. Sovjetska vlada je izročila kitajskemu odpravniku poslov v Moskvi ultimativno noto, v kateri zahteva zelo odločno, naj kitajske oblasti brez odloga izpuste vse aretirane ruske državljane, razveljavijo samovoljno zapleno vzhodno-kitajske železnice in skliče konferenco, na kateri bi se vršila sporna vprašanja. Ako Kitajski v treh dneh ne bo dala povoljnega odgovora, bo sovjetska vlada poslela v obrambo zakonitih pravic sovjetske Rusije po drugih sredstvih.

Ta nota je vzbudila med moskovskimi diplomatskimi krogi veliko zanimanje ter se splošno smatra, da je položaj med Kitajsko in Rusijo zelo resen. Vendar pa pričakujejo ti krogi, da se bo posrečilo najti način za preprečitev morebitnega oboroženega spopada ki bi imel za obe državi neugledne posledice.

Kljub ostremu tonu svoje note upa sovjetska vlada, da bo mogla preprečiti vojno s Kitajsko. Svoje upanje bazira na domnevi, da so mandžurske oblasti izvedle svoje ukrepe proti ruskemu uradništvu vzhodne železnice brez vednosti in volje nankinške vlade. Široka javnost pozdravlja stališče sovjetske vlade. Veliko zborovanje delavstva, na katerem so se določile priprave za protestno zborovanje komunistov proti mednarodnemu imperijalizmu, ki se bo vršilo meseca avgusta, se je pretvorilo v velikanski protest proti Kitajski in za manifestacijo zvestobe vladi in Rdeči vojski. Baje namerava sovjetska vlada izkoristiti to razpoloženje javnosti, da najame tretje industrijsko posojilo.

Harbin, 15. julija g. Za prihodnje dni se

pričakuje prihod pooblaščenca sovjetske vlade v svrhu razgovora glede konflikta o vzhodni železnici. V tem vidijo ugoden znak za mirno rešitev konflikta. Tudi v Tokiu pričakujejo da bo konflikt rešen na mirnem načinu. Iz Kitajske javljajo koncentracijo čet na železniškem središču vzhodno-kitajske in amurske železnice.

Nanking, 15. julija g. Kitajski delovni minister Sinsjo je izjavil novinarjem, da je Kitajski pripravljena na vse eventualnosti, ki bi izvirale iz zaplenbe vzhodno-kitajske železnice. Minister je izjavil, da je postopanje mandžurskih oblasti rezultat razgovorov med maršalom Čankajškom in guvernerjem Mandžurije Liangom. Minister Sinsjo je poleg tega izjavil, da so Sovjeti kršili mukdenški dogovor iz leta 1924.

Tokio, 15. julija d. Japonska vlada je na včerajšnji seji obširno razpravljala o položaju, nastale zaradi izročitve ruskega ultimatum kitajski vladi. Sklenila pa je, da bo pred svojimi sklepi počakala še na obvestila zaupnikov v Mandžuriji in se šele nato izjavila o svojih korakih. Dobro obveščeni krogi smatrajo, da se bo navzlic napeti situaciji posrečilo najti kompromisno rešitev za poravnavo spora med Rusijo in Kitajsko.

Tokio, 15. julija d. Japonski potniki, ki prihajajo iz Mandžurije, pripovedujejo, da so srečevali na poti velike transporte vojaških čet in vojnega materiala, ki je namenjen proti Karimsku.

London, 14. julija s. Po vestih iz Harbina so kitajske oblasti v Mandžuriji aretirale nadaljnji 700 Rusov, ki bodo zaradi komunistične propagande izgnani v Rusijo.

Vesti z Bleda

Netočne vesti o krstu na Bledu

Bled, 15. julija p. Vesti o skorajšnjem krstu tretjega kraljeviča, ki so bile objavljene zadnje dni v nekaterih listih in po katerih bi se imel vršiti krst prvi teden meseca avgusta, niso točne. Kakor smo obveščeni, še ni ničesar definitivno določenega. Niti ni dogovorjeno kdo bo kumoval, niti ne, kako ime bo dobil tretji kraljevič.

Kralj na izletu

Bled, 15. julija p. Kralj je danes popoldne napravil krajši avtomobilski izlet v okolico Bleda. Spremljal ga je samo šofer. Vozil se je v malem sportnem avtomobilu. Ponokod so ga ljudje spoznali ter navdušeno pozdravljali. Avdienc danes ni bilo.

Povratak francoskega poslanika

Bled, 15. julija p. Nocoj se povrne na Bled francoski poslanik g. Dard ki je zaradi francoskega narodnega praznika odpotoval pred par dnevi v Beograd, kjer se je včeraj vršila na francoskem poslaništvu recepcija.

Prihod prosvetnega ministra na Bled

Bled, 15. julija p. Za jutri se pričakuje prihod prosvetnega ministra Bože Maksimovića. Zanj so že rezervirane sobe v Parkhotelu. Kakor se zatruje v poučenju krogih, bo predložil kralju v podpis več ukazov, nanašajočih se na namestitve in premešitve učnega osebja ter nekatere šolske zakone, v kolikor so že izdelani, ki bodo stopili v veljavo že z novim šolskim letom.

Srbohrvatska slovnica ameriškega poslanika

Bled, 15. julija p. Ameriški poslanik na našem dvoru g. Prince je sestavil posebno slovnico srbo-hrvatskega jezika za angleške dijakke. Knjiga je prirejena tako, da se morejo Angleži v čim krajšem času kar najbolj temeljito priučiti našemu jeziku ter je po sodbi strokovnjakov prvovrstno delo. Knjigo tiska državna tiskarna v Beogradu in bo v kratkem izšla. Razpečevala se bo predvsem v Angliji, pa tudi v Ameriki.

Iz poštne službe

Beograd, 15. julija p. V zvezi z reorganizacijo ministrstva javnih del in pošte, so stavljeni pri ljubljanski direkciji pošte in brzojava na razpoložene šefi odsekov dr. Ivan Lamut, Makso Slobodan, dr. Joško Lebar, Anton Veseljani in dr. Bogdan Kurbus.

Čsl. ministrski predsednik v Dalmaciji

Zagreb, 15. julija n. Nocoj je potoval skozi Zagreb predsednik češkoslovaške vlade in minister vojske Udržal na poti v Split.

Priprave za kongres Čsl. jugosl. lig v Sarajevu

Sarajevo, 15. julija s. Priprave za kongres Čsl.-jugosl. lig, ki se bo tu vršil od 28. do 30. julija so v polnem teku. Iz češkoslovaške priprave na kongres 74 delegatov pod vodstvom narodnih poslancev dr. Antomina Uhlja in Jana Pekarke. V delegaciji bo 18 češkoslovaških narodnih poslancev. Češkoslovaški delegati prispejo v Sarajevo 27. julija zvečer ter bodo kar najkasneje sprejeti.

Zahvala ruskih invalidov ministru Drinkoviću

Beograd, 15. julija s. Udrženje ruskih invalidov v kraljevini SHS je danes izročilo ministru za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drinkoviću listino in znak častnega članstva v priznanje in zahvalo za njegovo dosedanje prizadevanje v korist udruženja.

Občinski tajnik zažgal občinski urad

Osišek, 15. julija n. Iz Četina sta bila danes pripeljana v sodne zapore v Osijeku občinski blaginjak in Četina Bistrič in sodni izterjevalec Berović. Aretirana sta bila pod sumom, da sta zažgala občinski urad, kjer so se nahajale blaginjske knjige. Občinski sluga je še pravočasno zapazil požar in rešil ogrožene knjige. Posebna komisija preiskuje sedaj knjige, da ugotovi, ali je požig v zvezi s kakimi delfradacijami.

Svojo ženo ustrelil

Subotica, 15. julija n. V Pašuru je šef pošte v Vrbniku Žika Jovanović ustrelil svojo ženo, ki je bila nedavno pobežnila od njega in se zatekla k svojim roditeljem. Jovanović je prišel v Pašur, da jo pregovori in pozove nazaj. Žena ga je tudi topot odklonila. Razjarjeni mož je potegnil samokres in jo ustrelil. Orožniki so Jovanovića odpeljali najprej v Vrbnik, kjer je izročil pošto svojemu namestniku, nakar je bil morilec prepeljan v sodne zapore v Subotici.

Naval kobilic na Šarplanino

Totovo, 15. julija r. Na mnogih pašnikih na Šarplanini so se pojavile v ogromnih množinah kobilice, ki uničujejo travo in povzročajo prebitavstvo veliko škodo. V okolici Ljubotena so se kobilice pojavile v tolikih množinah, da napadajo celo drobnico in se zarijavajo v volno, tako da se jih morejo živinorejci komaj ubraniti.

Letalska nesreča v Novem Sadu

Novi Sad, 15. julija r. Včeraj ob 2. popoldne je v bližini železniške postaje tik kurilnice strmoletni letalnik na tla vojaški aeroplan tipa "Breguet 19". V letalu sta bila pilot narednik Zrnić in izvidnik poročnik Fič. Oba sta dobila težke poškodbe, a letalo je bilo popolnoma uničeno. Nesreče je kriv pilot, ki je izgubil vodstvo nad brzo.

Protest Haška proti splitski tekmi

Zagreb, 15. julija n. Zagrebški Hašk je vložil na JNS protest zaradi nedeljske tekme s tamonkim Hajdukom v Splitu. Hašk tega ni storil, da bi protestiral proti izgubljeni tekmi, pač pa, da obvesti s tem javnosti o škandaloznih razmerah v Splitu ter o smetnionevni igri, ki jo je izvajal Hajduk. Nadev je se v protestu naglašalo, da dunajski sodnik Zwicker ni bil kos svoji nalogi in da je slabo vodil tekmo.

Veličastna narodna manifestacija v Marenbergu

Proslava desetletnice osvobođenja Dravske doline

Maribor, 15. julija Za Mežiško dolino je včeraj Dravska dolina proslavila veličastnejše zgodovinske dogodke, ki so se odigrali pred 10. leti. Marenberg, trdnjava nemške ekspanzivne politike v Dravski dolini pred prevratom, gnezdo Los von Rom-gibanja, ki v svojem bistvu ni bilo versko, ampak izrazilo nemško-nacionalno politično, Marenberg, kjer se danes nemški mogotci s prezirom gledajo na slovenskega kmeta in delavca, ta Marenberg se je včeraj tresel pod koraki mnogotisočglatih množic, ki so v slavoslojni povorki korakale skozi trg in z vzkliki dajale duška svoji odločni volji, da sta in ostaneta na veke Marenberg in cela Dravska dolina slovenska. Stotine, tisoči kmetov in delavcev, ki so korakali v povorki in peli slovenske pesmi ter vzklikali kralju, Jugoslaviji in slovenstvu, so dali povorki in celumu slavlju svoje posebno, izrazito obeležje res prave ljudske slavnosti.

Pod »mlajem veselja«

— kakor ga je nazval domači župnik Mesnek — je pred cerkvijo v Marenbergu bila pripravljena tribuna. Z nje je župnik ob pol 10. zbranim množicam spregovoril lepe spominke besede za one župljane, ki so padli v svetovni vojni in katerim so dali župljani sedaj po 10. letih izdelati in v cerkvi postaviti bronasti spominski plošč z imeni vseh padlih in pogreanih. Med petem domačega pevskega zbora in pokanjem možnarjev je duhovščina izvršila blagoslovitev in odkritje obeh plošč, nato pa je prošt Serajnik bral slovesno mašo.

Raz tribuno je po maši domači šolski upravitelj Lešnik imenoma Narodne odbrane in zbranega naroda pozdravil velikega župana, zastopnika obl. komisarija, zastopnika sreskega poglavarja, zastopnika obl. odbora, Narodne odbrane, zastopnika Zveze kulturnih društev in Prosvetne zveze, učitelja Vlada Roškarja, ki je skupno z dvema tovarišema zasedel pred 10. leti Marenberg za našo vojsko, zastopnika občine Banjaloke in vse druge udeležence. Prečital je brzojavni pozdrav generala Maistra, pozdrav ministra Korosca, ki je bil nekoč kaplan v Marenbergu, in druge. Predlagal je, da se odpošlje brzojavna izjava zvestobe in vdanosti kralju ter brzojavni pozdravi generaloma Smiljanoviću in Maistru, poik. v p. Nedeljkoviću in ministru dr. Koroscu, kar so zbrane množice navdušeno odobravale.

Delegat oblastnega odbora Narodne odbrane dr. Müller je v slavnostnem govoru poudaril, da l. 1919. ni bilo prvič, ko se je Dravska dolina ubranila tuje navede. Odvijala je svoj čas z uspehom ponovno turške navede, odbila je vpad ogrskega kralja Stefana itd. Tudi Avstriji so pred 10. leti prišli samo do Marenberga. Zemljo, ki smo jo takrat ubranili, pa moramo tudi ubraniti in ohraniti: z delom v ljubezni in slogi, s pridnostjo in štedljivostjo, z gospodarsko osamosvojitvijo. Iz svoje srede ne izključujemo nikogar, ki hoče z nami v miru in slogi delati. Ne moremo pa trpeti, da bi kdorkoli skušal zopet uvajati stare čase hlapčevanja našega naroda.

Veličastna povorka,

ki se je okrog 12. ure med zvoki godbe razvila izpred cerkve skozi trg, je zaključila dopoldanske prireditve. Da ste videli žareče obraze mladine, ki je skozi ves trg neprestano prepevala slovenske pesmi in vzklikala slovenskemu Marenbergu, Jugoslaviji, kralju! Da ste videli resne kmečke moške in ženske, kako navdušeno so pomagali peti in vzklikati. Prvič po dolgih letih so se čutili svobodne v tem kraju, ki jim je bil tudi doslej po prevratu simbol tuje valpelstva nad slovenskim sužnjem.

In kaj naj rečem

o popoldanski ljudski slavnosti?

Kdor je gledal to pestro množico tisočev in tisočev, ki so na ogromnem šolskem vrtu komaj imeli prostora: kdor je gledal, kako je inteligent skupno sedel s kmetom in delavcem in z njima kramljali; kdor je poslušal lepo petje domačih pevcev, sokolskega pevskega odseka iz Dravograda, pevskega zbora iz Ruš, »Jadrana« iz Maribora, ki je sam postavil okrog 50 pevcev; kdor je poslušal zvoke domače gube in pa tamburašev; in kdor je končno iz daljave, odhajajoč proti večeru na vlak proti Vuhredu, čul, kako je iz vseh grl na veseličenem prostoru orila slovenska pesem mogočno tla proti Dravi in proti zelenemu Pohorju. Kdor je videl in čul vse to, se mu je razgrlo srce in podzvestno je čutil: Dravska dolina je in ostane naša, slovenska, in bo to od dneva do dneva bolj. Ne z nasiljem, kakršno so uporabljali pred prevratom oni, ki so hoteli dolino germanizirati, ne! Kakor se včeraj nikomur v trgu ni skrivil las, tako bo naš narod tudi v bodoče čval in jačil slovenstvo Dravske doline z delom in ljubeznijo za svoje, za svoj jezik, za svojo kulturo, za svoje gospodarstvo, a s spoštovanjem gospodarja do vsakega tujerodca.

Praznik žetve se bliža

v Dravski dolini! Oznanjal ga je mlaj veselja, ki je stal včeraj pred cerkvijo v Marenbergu. Včerajšnji veličastni narodni praznik Dravske doline pa nam je tudi porok, da se bliža v dolino praznik velike narodne žetve, žetve sadov svobode Dravske doline: žetev v duhu nacionalnega, kulturnega in gospodarskega preporoda tega krasnega kosa slovenske zemlje. Da mu je tla zemlja sveta, da jo hoče braniti proti vsem in vsakomur na znanj, to je narod Dravske doline včeraj jasno in odločno dokumentiral in manifestiral. Naj bi bil včerajšnji dan tudi mejnik v zgodovini Dravske doline, v zgodovini njenega prerojenja, njene popolne osvoboditve!

Opozorilo izseljencem v Belgijo

Beograd, 15. julija, r. Izseljeniški komisariat opozarja vse one, ki žele v Belgijo ali v Luksemburg za delom, da ne potujejo brez rednega belgijskega ali luksemburškega vizuma. Belgijski vizum dajejo belgijski konzulati, luksemburški se dobi pri poslaništvu Belgije v Beogradu. Ti vizumi se izdajajo le na podlagi garantnega pisma belgijskega ali luksemburškega delodajalca, ki ga mora potrditi belgijsko ministrstvo dela. Oni delavci, ki jih brezvestni agenti skrivaj spravljajo v Belgijo in Luksemburško, ostanejo običajno brez dela in zaslužka in jih morajo belgijsko oblast izgnati.

Madžarski tisk o odgovoru na čsl. noto

Listi zahtevajo, da se naj z zadevo Peche peča mednarodno sodišče, ako praške note ne bodo prenehale — Madžari dolže češkoslovaško večnih incidentov

Budimpešta, 15. jul. d. Madžarski listi obširno razpravljajo o vsebini odgovora madžarske vlade na češkoslovaško noto glede aretacije železniškega uradnika Peche. Vsi listi menijo, da je to zadnji odgovor madžarske vlade neposredno češkoslovaški in da bo madžarsko znanje ministrstvo v primeru ponovnih korakov Prage v tej zadevi predlagalo, da naj celo zadevo preiše nepristransko mednarodno razsodišče. Tako bodo Madžari imeli pri liko predložiti svetu zanimive podrobnosti o sporih s češkoslovaško in dokazati, kje tiče pravi krivici nemirnega stanja v Srednji Evropi. Po mnenju madžarskih listov se Madžarska take mednarodne konference naravnost veseli in le želi, da bi jo Praga s svojim nastopom izvala.

Sočasno politno madžarski listi cele strani s opisovanjem različnih aretacij madžarskih državljanov na Slovaškem in jih slikajo kot zgolj represalije proti Madžarom zaradi aretacije Peche.

V splošnem sodijo madžarski politični krogi, da se bo afera glede Peche še nadaljevala in da je računati še z večjim potrošenjem odnosov med obema državama, nego že obstoje poslednje meseca. Navzlic temu pa so trdno odločeni vztrajati na svojem, v odgovoru na češkoslovaško noto obrazloženo stališče ter postaviti aretirane Peche pred sodišče zaradi vojnih del.

Praga, 15. julija, g. O stališču češkoslovaške vlade k zadnji madžarski noti glede mejnega incidenta v Hidas-Nemetiju in o smernicah češkoslovaškega odgovora se doznavja iz poučenih krogov naslednje: Odgovor madžarske vlade v praških oficijelnih krogih ni presenetil, ker je po offi-

cijoznih madžarskih izjavah pred izročitvijo note bila pričakovati odklonitev češkoslovaških zahtev. Presenetilo je vsekakor dejstvo, da je Madžarska takoj po izročitvi note objavila besedilo odgovora v javnosti, tako da je praško znanje ministrstvo zvedelo vsebino odgovora preje iz časopisnih vesti, nego po noti sami.

Z zadovoljstvom pa se je sprejelo, da je bil budimpeštanski odgovor kljub odklonitvi praških želja sestavljen v zelo uljudnem tonu. Kot pozitivum odklonilnega odgovora se označuje dejstvo, da se je položaj sedaj definitivno razjasnil. Madžarska vlada je sedaj prvič oficijelno sporočila, zaradi katerih deliktov je bil aretiran Peche. Češkoslovaški sedaj ne preostaja drugega, nego da vzame na znanje to sporočilo in da opusti svojo zahtevo po osvoboditvi interniranega železniškega uradnika. Končno češkoslovaška vlada ni nikoli imela namena ščititi svoje državljanke, ako bi kršili zakon drugih držav.

To mišljenje češkoslovaških krogov pripuša domneva, da se bo v odgovoru na budimpeštansko noto opustila zahteva po izpustitvi Peche. V praških krogih se ne zanika, da ima madžarska formalno morda prav, ako trdi, da je postopala natančno po besedilu železniške konvencije. S tem pa ni rečeno, da se češkoslovaška odreda svoji moralni pravici, da protestira proti potopanju, ki se sicer naslanja na nejasne paragrafe konvencije, ne odnevarja na duhu in intenciji ostalih določb konvencije. Do izročitve novega provizornega odgovora Madžarske na se na sedanjem stanju ne bo nič izpremenilo, tako da ostanje promet tudi dalje uklenjen.

Angleški predlog za izpraznitev Porenja

Francija naj ratificira pogodbo o vojnih dolgovi in obenem z Belgijo zapusti zasedeno ozemlje Nemčije — Briandov eks-poze o likvidaciji posledic svetovne vojne

Pariz, 15. julija d. Po obisku angleškega poslanika v Parizu lorda Tyrrella, ki je stavljal v imenu angleške vlade podrobne zahteve Anglije glede na sklicanje politične konference vlad, se je vršila sela francoske vlade, na kateri so razpravljali obširno o tej spomenici. Anglija je namreč izjavila, da bo odobrila Youngovo pogodbo samo s pogojem, ako bo Francija brez pridržka ratificirala Caillaux-Curchillovo pogodbo o francoskih vojnih dolgovih in ako se bosta Francija in Belgija obvezali v gotovom v bližnjem roku sočasno in popolnoma izprazniti Porenje. Ako bosta Francija in Belgija pristali na ta dva pogoja, potem je angleška vlada pripravljena načeloma ratificirati Youngovo pogodbo. Pred ratifikacijo pa bo po njenem mnenju treba še izpremeniti v Youngovo pogodbi izdelana pravila za mednarodno reparacijsko banko. Anglija je

namreč izrazila željo, da bi imela mednarodna reparacijska banka svoj sedež v Londonu.

Ob zaključku seje francoske vlade je bilo glede na to angleško noto sklenjeno, da bo čim prej zaključena razprava o vojnih dolgovih in reparacijskem vprašanju v francoski zbornici. Sklenjeno je bilo tudi, da bo po zaključku Poincaréjevega govora povzel besedo minister za zunanjo politiko Briand in podal daljšo zunanjo politično izjavo. Vsebinske te izjave bo segala preko občajne vsebine sličnih govorov ter bo nudila levičarjem dovolj dokaza, da hoče voditi francoska vlada politiko popolne likvidacije posledic svetovne vojne.

Sočasno bo tudi Briandov govor vseboval neposreden odgovor na angleško noto in podrobno obravnaval angleško kritiko Youngove pogodbe.

Uspela operacija angleškega kralja

London, 14. jul. s. Angleški kralj je bil danes ponovno operiran. Pri operaciji so, kakor poroča oficijelni bulletin izrezali dve levi reber, da omogočijo zdravljenje absces na desni strani prs. Zdravstveno stanje kralja je zadovoljivo. Bulletin je podpisalo pet zdravnikov.

Povratak Radoslavova v Bolgarijo

Sofija, 15. julija s. »Utro« poroča iz Berlina, da odpotuje amnestirani dr. Radoslavov 2. avgusta v Sofijo. Dr. Radoslavov je popolnoma čil in poln energije. Po prihodu na Bolgarsko bo ponovno stopil v javno življenje ter prevzel vodstvo pred 40. leti ustanovljene liberalne stranke.

† Dr. Hans Delbrück

Berlin, 15. julija d. Tu je izdihnil znani nem. šli vseučiliški profesor dr. Hans Delbrück, ki je predaval na berlinskem vseučilišču zgodovino. Pokojnik je bil znan kot velik nemški nacionalist in je pripadal pred vsem zaupni okolič bivega cesarja Viljema II. Star je bil 80 let. Po svetovni vojni je bil eden glavnih voditeljev nemške borbe prot versajškemu členu o vojni krivdi.

Zakonski načrt o decentralizaciji unrave pred rumunsko zbornico

Bukarešta, 14. julija, g. Regentski svet je podpisal spomenico, v kateri je pristal na to, da se predloži zakonski načrt glede unrave reforme. Notranji minister je v zbornici v navzočnosti ministrskega predsednika Maniuja in celokupnega kabineta prečital to spomenico ter izročil zakonski načrt uradu parlamenta. Poslanci so priredili kralju, regentskemu svetu in ministrskemu predsedniku živahne ovacije ter so takoj pričeli razpravo o zakonskem načrtu.

Bukarešta, 14. julija, g. Bivši rumunski prestolonaslednik Karol je iz Francije poslal svojemu bukarškemu pravnemu zastopniku naslednjo brzojavko: Kakor do znanam me hočejo gotove osebe snarviti v zvezo z zadnjimi dogodki na Rumunskem. Ogorčen sem zaradi tege postopanja ter vas prosim, da objavite izjavo, ki ka-tegorično demantira vse slične vesti o moji osebi.

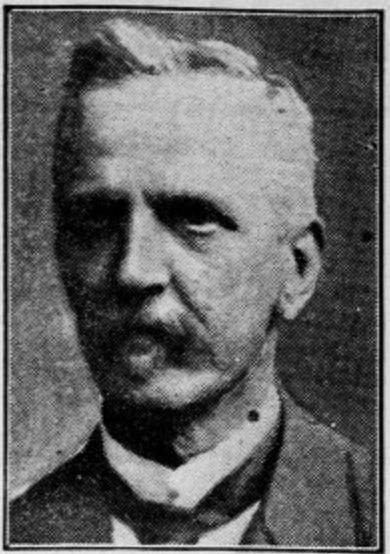
Hmeljski trg

Zatec, 14. julija h. Tendence zelo dvrsne. Cene 800 do 950 K. Lastniki hmelja vztrajajo pri svojih zahtevah. Celokupno ozemlje, kjer se goji hmelj, trpi zelo zaradi velike invazije mrčesa.

Naši kraji in ljudje

Profesor Matej Suhač†

Na lepem celjskem pokopališču bodo danes popoldne položili k večnemu pokopu profesorja Mateja Suhača. Kupačica je dolga življenska pot vesplošno znanega celjskega šolnika, spoštovanega od celih dveh generacij naše inteligence, ki je v dobi treh desetletij pred vojno, tekmo nje ali še nekaj let po prevratu študirala na višji gimnaziji v Celju. Imeli smo in imamo Slovenci, hvala Bogu, prav odlično število srednješolskih vzgojiteljev, ki jih njihovi dijaki preko vseh težav in nevednosti gimnazijskega šolanja ohranijo v hvalnem spominu na vseh potih skozi življenje. Profesor Matej Suhač pa si je kot profesor slovensčine in kot najzvestjši zaščitnik slovenskega dijaštva na celjski nemški gimnaziji pridobil tako močno spoštovanje in hvalnost, kakor le najredkejši naši šolniki.

Doma je bil pokojnik z vasi Jamne pri St. Jurju ob Ščavnici (Slovenske gorice), kjer se je rodil 21. septembra 1856. Šolat so ga dali starši v Maribor, kjer je dovršil gimnazijo, nato pa se na dunajski univerzi posvetil študiju slavistike in filozofske propedeutike ter obenem tudi klasičnih jezikov. Prvo suplentsko mesto je nastopil 16. septembra 1883. na Dunaju, kjer se je tudi poročil. Po dveh letih je bil premeščen na gimnazijo v Ljubljani, odkoder pa je kmalu odšel v Novo mesto in od tuda leta 1896. na svoje definitivno mesto v Celju.

Težavne, a hvalne naloge so profesorja Suhača čakale v tako odgovorni službi kakor je bila ravno njegova. Višja državna gimnazija v Celju je bila strogo nemška, to se pravi: njen nemški značaj so umetno vzdrževali s pritokom nemškega dijaštva iz najrazličnejših krajev Avstrije in v profesorskem zboru, kjer nikoli ni manjkalo pristranskih nemških fanatikov, sta bila Slovenca le dva: veroučitelj Kardinar in profesor Matej Suhač. Na čudovito enostaven način, zgolj s prirojenostjo, vselej resno poštenostjo in nepristransko stvarnostjo je znal profesor Mateti zgomiti vse ovire ter si pridobiti v zboru profesorjev in pri vsem dijaštvu ugled, katerega je znal izkoristiti vselej, kadar je bilo treba nastopiti v obrambo pred krivicami in v zaščito slovenskih, vedno strogo nacionalnih in vedno puntarskih celjskih študentov. Te je krotil samo z mirnostjo in s toplim prizadevanjem pri razkrivanju lepot slovenskega jezika in slovenske književnosti.

Izven šole se je profesor Suhač s posebno vnuemo posvečal Narodni čitalnici ter ji kot dolgoleten knjižničar položil temelj za veliko javno ljudsko knjižnico. Posebno pri srcu sta mu bili od nekada dijaška kuhinja in dijaško podporno društvo, ki jima marsikateri današnji javni delavec dolguje hvalnost, da se je prebrazil v življenje skozi trnjevo pot osemletnega šolanja na celjski gimnaziji. Razen tega se je pokojni profesor Suhač vselej marljivo udeleževal v celjskem javnem življenju. V dobi najhujših narodnostnih bojev podivjana nemška ulica tudi miroljubnemu profesorju Suhaču ni prizanesla. Kljub vsemu je med ogabnim srdom nahujskane družali posledno vršil svoje narodne dolžnosti.

Po prevratu (11. decembra 1918) ga je hotela prosvetna uprava v Gradcu upokojiti, a profesor Suhač je kratko odvrnil, da je že davno presegel zvestobo Jugoslaviji in da se čuti še popolnoma čilega za nadaljnje službovanje v preroljeni domovini. Tako je tudi bilo. Še pet let je profesor Suhač navzlic davno prekoračeni službeni dobi izvrševal svojo funkcijo in poklanjal novi generaciji isto ljubeznivo vnuemo, kakor prej njenim prednikom skoraj štiri burna desetletja. Šele leta 1924. je stopil v zaslužni pokoj. Ob 50-letnici njegove mature se je »Jutro« spomnilo njegovih zaslug in mu zanje izrazilo toplo zahvalo v imenu vse slovenske javnosti; dobil pa je priznanje z redom sv. Save tudi

na najvišjem mestu. Gotovo je seveda, da skromni profesor Suhač nikoli ni terjel nikake hvalnosti, zaslužil pa si jo je v zelo veliki meri. Spomin nanj bo še dolga, dolga leta tlel v srcih njegovih nekdanjih učencev in blestel v tradiciji celjskega dijaštva.

Profesorju Mateju Suhaču bodi lahak pokoj na lepem celjskem pokopališču. Slava vzornemu, mnogo zaslužnemu profesorju! Iskreno sožale izražamo spoštovani njegovi družini!

Smrt staroste posavskega učiteljstva

Iz Vidma ob Savi smo sročili prejeli sporočilo, da je po krajšem bolehanju izdihnil svojo plemenito dušo upokojeni videmski šolski upravitelj g. Janko Knapič. »Jutro« se je še nedavno spominjal njegovih zaslug, ki si jih je tekom 43-letnega neumornega delovanja pridobil za Videm in okolico kot vzoren šolnik in gospodarski delavec. Bilo je to v aprilu, povodom preselne slavnosti, ki jo je Janku Knapiču na čast priredilo hvalno ljudstvo z učitelj-

stvom in šol. mladino povodom svečanega odlikovanja z redom sv. Save V. stopnje, s katerim je vladar izkazal priznanje starosti posavskega učiteljstva.

Takrat že je g. Knapič nekoliko bolehal, vendar nihče ni mogel pričakovati, da ga bo pokosilo v tako kratkem času. Spremlja ga ob njegovem slovesu od drage družine in ob odhodu v večnost zavest vseh, ki so ga poznali, da je storil mnogo za prosvetni in gospodarski dvig svojega kraja. Bil je dobra slovenska duša, zgleden družinski oče in ljubezniv tovariš.

Naj bo plemenitemu pokojniku lahka domača zemlja, preostalo naše iskreno sožalje!

Kongres poštarjev

Ljubljana, 14. julija.

V nedeljo se je vršil in zaključil lepo uspeši 11. kongres Zveze poštinih, brzojavnih in telefonskih uslužbenecv, katerega se je udeležilo nad 150 delegatov iz raznih važnejših krajev naše države, zlasti v lepem številu iz Beograda, Zagreba, Sarajeva, Novega Sada, Splita in Slovenije. Razpravam kongresa, ki se je vršil v dvorani D. Z., je prisostvovalo okoli 500 poštinih uslužbenecv. Kongres je otvoril predsednik Zveze, g. Toma Jovanović, ki je znal z največjo objektivnostjo in spretnostjo voditi razprave o vseh aktualnih problemih. V imenu ministra javnih del je kongres pozdravil upravnika g. Gregorčič, dalje v imenu ljubljanskega župana g. obč. svet. Urbančič in v imenu Zveze držav. nameščenecv g. Makso Lilleg. V svojem govoru je predsednik g. Jovanović kratko očrtal sedanje delovanje Zveze ter posebno poudarjal borbo poštarjev za avtonomijo pošte. Dalje je zahteval, da se ustanove posebne poštne šole, ki bodo nudile poštinih nameščenecv modernim zahtevam primerne strokovno izobrazbo.

Kongres je v prvi vrsti razpravljaj o vprašanju posebnega zakona za poštne stroke, ki naj bi odgovarjal vsem socialnim potrebam in naj bi uravnil razmerje poštinih uslužbenecv. Predsednik je v debati poudarjal, da je potreba končno izvajati načelo: »stroka strokovnjakom!« in da je potrebna primerna tehnična izobrazba. Zato je potrebno, da se otvorijo poštne šole. Dalje je kongres razpravljaj o gradnji higijenskih poštinih poslopij in stanovanj. Vlada naj bi dovolila poštinih uslužbenecv večmilijonski kredit, s pomočjo katerega naj bi se gradila stanovanja, da bi se tako omilila stanovanjska mizerija.

V razpravi je bilo dalje bolniško zavarovanje poštinih uslužbenecv.

Z velikim oduševljenjem je kongres sprejel udanostne in pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, ministrskemu predsedniku in resornemu ministru javnih del g. Savkoviću. Kongres se je odločno izrekel proti takozvanim pogodbenim poštam ter je zahteval, da se vse pošte poddržajo zlasti v obmejnih krajih.

Pod predsedstvom oblastne organizacije ljubljanske g. Jakšem se je vršila obenem tudi slavnostna skupščina povodom 10 letnice obstoja ljubljanske organizacije. Kongres je končno sprejel kratko resolucijo, ki se glasi:

1. Kongres zahteva po izčrpnih diskusijah v interesu države, da se poštne brzojavne in telefonske stroke v ministrstvu javnih del tretira in formira kot avtonomna ustanova, ker ona to zasluži, kar je dolžnost spoštovanja tradicij te ustanove, ki je odlično kot prva služila pri ustanovitvi naše države.

2. Sprejem posebnega zakona za stroko in osobe s sodelovanjem zastopnikov Zveze,

3. Otvoritev stalnih poštne-brzojavnih-te-

Plavanje - pravi ženski šport.

Malokater telesne vaje pripomorejo ženi do izpopolnitve njene lepote tako kot plavanje. Dobre plavalke imajo vedno lep stas in ako so previdne tudi zelo lepo polt. Paziti morajo na to, da jim voda in prehudo solnce ne pokvari kože. — Pravilna uporaba obeh krem Elida idealno osigura vsaki ženi lepo in nežno kožo.

Pred kopeljo na prostem in zvečer preden se gre k počitku se uporablja nočna krema Elida. Ona povrne koži masčobo, ki ji je bila odvzeta. Po kopelji in vsak čas podnevi, ob solncu in ostrem vetru se poslužuje dnevne kreme Elida. Ta štiti kožo ter ji da toliko opevano alabastru podobno barvo.

KREME ELIDA

lefskih šol pri vseh oblastnih upravah, da ima tako poštne stroke strokovno izobraženo uslužbenstvo.

4. Zahteva gradnjo higijenskih poslopij za vse poštne brzojavne telefonske ustanove in gradnjo stanovanjskih hiš za poštne osobe v vseh centrih naše države.

5. Zahteva pravilnik za bolniški posmrtni fond, v katerem naj bi bili obvezno vključeni vsi poštne uslužbenici ob državni subvenciji in kontroli ministrstva javnih del.

6. Popolno dnevno vsem uslužbenecv ambulanc in zavarovanje ob nesrečah v službi.

7. Izvrši naj se podržavljenje pošt.

8. Zahteva za vse poštne uslužbence nočnino in racionalno razdelitev tiantjem iz poštne hranilnice.

9. Izenačene draginskih doklad omoženim ženam enakovrno z moškimi osebam stroke.

Udeleženci kongresa so se danes zjutraj odpeljali na Bled in na Gorenjsko.

Razne avtomobilske in druge nesreče

Pri stavbni tvrdki Stokan zaposleni 35-letni zidar France Oplotnik, stanujoči na Kodeljevem, je danes med 13. in 14. padel s strehe hotela Tratinik, kjer je delal razna zidarska popravila. Padel je s strehe na dvorišče sosednje hiše. Pri padcu je dobil težke notranje poškodbe in poškodbe na glavi. Z rešilnim avtom so ga takoj prepeljali v javno bolnico.

Nedeljska konika zopet beleži več avtomobilskih in motociklističnih nesreč. Večja avtomobilska nesreča se je zgodila na cesti Bled-Lesce. Sofer Kocijančič je vozil v avtomobilu gostilničarke in posestnice Jerice Dežmanove, njene 4 otroke in pestunjo, 17-letno Katarino Janovo. Na znanem ostrem ovinku proti Lescam je odpovedal volan ter se je avto zvrnil čez nasip. Pri tem je Dežmanova dobila težke poškodbe, kakor tudi pestunja Janova in 3-letni sinček Franc, ki si je zlomil pri padcu levo roko. Mimo je privozil ljubljanski zdravnik dr. Šavnik, ki je ponesrečence naložil na svoj avtomobil ter jih odpeljal na Bled do zdravniškega centra. Nato so bili Dežmanova, njen sinček Franc in Janova prepeljani v ljubljansko bolnico. Dežmanova ima najbrže zlomljeno hrbtenico, urati pa je, da bo okrevala. Sinček Franc Dežman ima zlomljeno levo roko, a Janova je pri nesreči dobila težke notranje poškodbe.

Druge nesreče se je zgodila na Viču v bližini policijske stražnice Poštne uslužbe-

nec Valentin Prestopnik je z motornim kolesom vozil z Vrhnik na Ljubljani. Na Viču je nasproti privozil avtomobil, Prestopnik se je hotel nekoliko izogniti v stran. V tem trenutku pa mu je počila pnevmatika, kar je povzročilo, da je padel z motorja in priletel ob občestni kamen. Zlomil si je pri padcu desno nogo. Prepeljali so ga takoj z rešilnim avtom v javno bolnico.

Tretja nesreča se je v nedeljo zgodila v bližini Domžal. Iz Celja se je v Ljubljano na motornem kolesu vozil privatni uslužbenec Ivan Tomšič. V bližini Domžal je povozil psa in pri tem se je prebrnil s kolesa. Pri padcu je dobil težke notranje poškodbe, tako da so ga morali prepeljati v javno bolnico.

Globoko znižane cene v Elitnem kinu Matica

(Premijere vseh filmov ob najnižji vstopnini.) Z današnjim dnem je uprava Elitnega kina Maticе znatno znižala cene sedežev v svojem kinu. Dasiravno je Matica edini ljubljanski kin, ki kljub že davno minuli sezoni predvaja še vedno le premijere velikih in dobrih filmov, kar je gotovo v sedanjem času vezano z velikimi denarnimi žrtvami, se vendar uprava ni ustrašila tega koraka in uveljavila z današnjim dnem cene, ki so izjemno nizke in sicer po 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din za sedež. Nadejati se je, da bo občinstvo znalo v dovoljni meri ceniti ta korak in v še večjem številu kot doslej posečalo kino, ki nudi zaradi svoje velike prostornosti in zračnosti klub poletni vročini izredno hladno večerno pribežališče vsem onim, ki iščejo zabave ob lepih filmih Kino Matica bo kot edino ljubljansko kinopodjetje imel na sporedu čez vse poletje le novitete, to je premijere v Ljubljani se ne predvajajo dobrih filmov in te ob teh izredno nizkih cenah. Kdor hoče torej z nizko vstopnino videti novitete na filmskem polju, mora ostati zvest in posecati zgolj predstave v Elitnem kinu Matica.

DOPISI

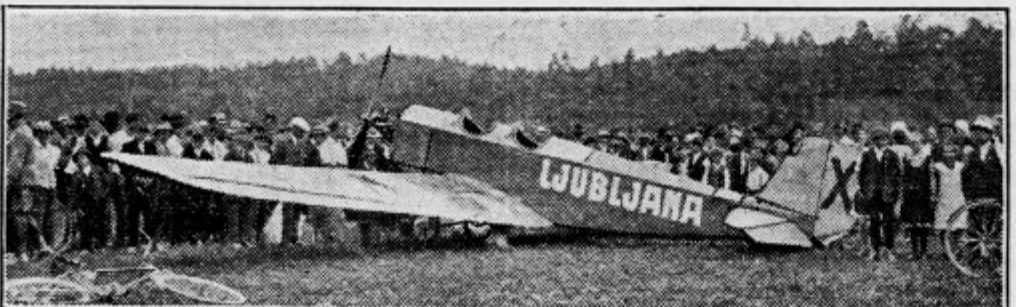
ZIDANI MOST. Pri nas še ni bilo nobene epidemije. Kraj je sploh jako zdrav, ker imamo Savinjo in gozdove krog in krog. Zato bi prosili, naj zdravstveni odsek ogleda slabo napravo latrin pri barakah, kjer prenočujejo delavci, ki gradijo most. Potrebno bo nekaj ukreniti, da ne izbruhne kaka bolezen, ki bi bila za kraj in za delavce v barakah usodopolna. — V grmovju v gozdu nad Majlandom leži veliko kamenje, ki se ob nevihtah vali na cesto in lahko povzroči razne nesreče. Prosimo železnico upravo, da bi to preprečila.

ŠMARJETA PRI NOVM MESTU. Naš za cerkev in gospodarstvo zaslužni dušni pastir g. J. Perko praznuje 25-letnico svojega službovanja. — V Šmarješkimi toplih je dosti tujecev, največ jih je iz Hrvaške. — Dobili smo dobrega mesarja g. Pušaka, ki nam seka prvovrstno blago. — Gasilno društvo ga bo izvolilo za svojega častnega člana. — Pretečni hladni dnevi so napravili precej škodo v naših vinogradih, ki so tako važen vir dohodkov. Od poprej imamo sicer še kaj dobre kapljice, le kupcev nam manjka.

Svečano posvečenje novega škofa v Ljubljani

Novoposvečeni škof dr. Gregor Rožman s škofom dr. Karlinom (na levi) in dr. Srebrničem (na desni) gre po končanem obredu posvečenja v procesiji iz cerkve v škofijo.

»Ljubljana« na Dolenjskem

V nedeljo zjutraj je letalo našega Aerokluba »Ljubljana« posetilo Dolenjsko. Zaradi malega defekta v motorju je »Ljubljana« pristala v Gorenji Čisti, ki je radovedno opazovalo tega nenavaznega tica. Popoldne je aeroplan vozil nad isto precej časa in se šele proti večeru skril za višnjegorskim hribi.

Kulturni pregled

Bogdan Kaminskij

Poročilo smo že na kratko o smrti uglednega češkega pesnika B. Kaminskega. Ni še dolgo, kar so se Čehi spominjali njegove šestdesetletnice; ob tej priliki se je pokazalo kako popularen je bil ta virtuoz pesniške besede. Kaminskij je imel še eno »surodoč«, ki ga je storila popularnega: bil je bohem, menda poslednji praški bohem tistega tipa, ki je ovekovčen po klasičnih praških primerih v znanem Murgerjevem romanu. Danes tudi poetje niso več tako romantični, da bi nosili dolge lase in živeli od borgega honorarja.

Bogdan Kaminskij (Karel Bušek) se je pojavil v češki literaturi že l. 1884. s knjigo »Izgubljeni klicanec«. Poznati to knjigo pomeni, spoznati torej čelaga Kaminskega: preveča je poškinovska otožnost razočaranega romantika, ki vidi pod vsemi razdalami človeškega življenja minljivost in ničevost. To je osnovni ton njegove poezije. Sicer očituje v motivih in formi svojih del, da je študiral elikarstvo in se bavil z žurnalistiko. Slednja ga je zbližala z vsakdanjim življenjem in ga naučila kompromisov z realnostjo. Tako je v poznejših knjigah rad šalil, ironičen, aktualen. Pisal je tudi erotične in domoljubne pesmi. Razen starih vzorov sta vplivala na njegovo poezijo

Vrchlicky in Machar. Izdal je ducet pesniških zbirk in več knjig v prozi. Bil je izborn prevajalec. Med drugim je dal Čehom celotnega Moliere-ja v 16 zvezkih.

»Skromne literaturice«

V »Jutru« z dne 6. t. m. smo v članku »Slovenska književnost v nemškem svetlu« omenili, kako tanko se reže Slovincem kruh v nemških leksikonih. V zadnjem zvezku revije »Slawische Rundschau« čitamo poročilo o 2. zvezku Bussejeve »Geschichte der Weltliteratur«, ki jo izdaja založba Velhagen & Klasing. Poročilo je zanimivo zbog tega, ker kaže kako se pri Nemcih piše literarna zgodovina. Busse, v Nemčiji znana avtoriteta, razpravlja o ruski, poljski in češki literaturi. Rusko slovstvo opisuje še dokaj na široko, devlje pa v nič Dostojevskaja, ker misli, da je to potrebno, če hoče poveljavati Tolstega. Pri Poljaki je že slabše. Tu govori n. pr. o Konopnicki, prezre pa Reynolda — dokaz, kako malo znanja zahteva proslula nemška temeljitost, če kdo piše o slovenski literaturi. Čehi so na zadnjem mestu med Slovani, zato so na odrezali najslabše. Kar povrsti pokopje »Vrchlickega, Sova, Břegino, omami mimogr. Palackega, popolnoma pa prezre Havlička in Masaryka. In — »linis coronat opus«: o vseh

ostalih slovanskih literaturah (izvzemši srbske narodne pesmi) ima učen Busse opazko, da te »skromne literaturice popolnoma izključujejo javnost, da so potem takem zasebna, domača zadevica, ki se sveta nič ne tiče. Zato ne pove pisec velike »Geschichte der Weltliteratur« niti besedice o Gunduliču, Županiču, Preradoviću, Petsernu, Cankarju, Njapaneču, Vozovu, Slavejkovu, Konstantinovu. Ta »kolektivna smrtna obsodba« je zdelala razen malih slovanskih narodov tudi Litavce, Lete in — Rumune. Busse pa ni pronesiran šovinist — on enostavno piše tudi o rečeh, ki jih ne pozna.

Precej časa, in kar je poglavitno, smotrenega dela bo treba, da bo zapad prisiljen k reviziji pojmov o Balkanu, odkoder se po njegovi sodbi eksportirajo samo diplomatski konflikti, ne pa tudi izvirni duhovni produkti. Vzlic lepemu razmahu kulturnega (literarnega, znanstvenega, umetnostnega) življenja v Jugoslaviji, vzlic spisom Hermana Wendla in drugih poučenih ljudi še v Nemčiji (marveč v krogih njene duhovne elite) prevladuje mnenje, da se onkraj južne avstrijske meje začenja Orient Karla Maya. Nemci so pozabili, da je še za časa Friderika Velikega mislil doberšen del francoskih prosvetljenecv, da so meje civilizacij tam, kjer so meje med francoskim jezikom in »germanskimi idiomii«. Nekaj podobnega počenjajo sedaj ljudje Bussejevega kova, ki popolnoma in z mirno vestjo prezirajo pri ambicioznih malih narodih celo stoletje njihovega kulturnega dela in razvoja, ki po marsikaterem rezultatu odtehta analogne

duhovne produkte narodov, ki se že dalj časa solnčijo na svobodnem mestu »velovnega slovesa«.

Seminar za zgodovino tearta (dramatike in igralske umetnosti) se namerava otvoriti že z novim šolskim letom na filozofski fakulteti Karlovaške vsehšilšča v Pragi.

Komorno gledališče v Moskvi, ki je imelo nekoč velik sloves, bo obnovila država, ki je v ta namen najela poseben inozemski kredit v znesku 350.000 rubljev. Pripravljalna dela bodo trajala dve leti, gledališki ansambel pa bo med tem gostoval v provinci in v inozemstvu.

Premijera senzacij!

Znižane ljudske cene! Popolnoma novo!

EDDY POLO

edinstveni, nepremagljivi, neustrašni v največjem filmu pustolovščin

JUNAK DNEVA

V tvornici avtomobilov. — Znamenite dirke. — Hčerka bogatega magnata. — V boju za doto. — Plesalka v zloglasnem lokalu. — Intrige. Ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Danes premijera ob znižanih ljudskih cenah!

ELITNI KINO MATICA

Iz Hrastnika

h— *Osebnost*. Premješčen je iz Hrastnika žel. uradnik g. Marcel Jenčič na Tezno pri Mariboru. V Hrastnik pa pride na mesto njega g. Mihajlovič Dragič iz Vuze nice-Mute.

h— *Duhovniška vest*. V dolski župniji, h kateri spada tudi Spodnji Hrastnik, je šel na 3 mesečni dopust kaplan g. Safosnik, s katerega se ne bo več vrnil k nam. G. kaplan je služboval na Dolu nad 13 let in se je na njegovo inicijativno zgradil laniško leto lep Društveni dom na Dolu. Njegov naslednik je g. Zalar, ki je zadnje leto kaplanoval nekje v Prekmurju, poprej pa v Vidmu ob Savi. Zanimivo je, da novi dušni pastir ne uživa že več let nič drugega nego samo sirovo sadje — sveže in sušeno. Zraven pa je seveda popolen abstinent.

h— *Nevarno zbolel* je g. Franc Birtič st., posestnik in gostilničar. Baje pa se mu je njegovo zdravstveno stanje zadnje dni obrnilo na bolje. Želimo splošno spoštovanemu in značajnemu Hrastničanu ter prijatelju našega lista skrajšnje okrevanje!

h— *Pevskega slavlja* v Rog. Slatini se je udeležilo v nedeljo tudi naše Glasbeno društvo s svojim mešanim zborom pod vodstvom g. Candra. Nastopilo je okrog 40 pevki in pevcev. Tekmovalo je med seboj 7 pevskih zborov iz Slovenije. Po izjavi strokovnjaka, je naše društvo doseglo drugo mesto. Seveda najboljši so bili pa naši sosede Trboveljčani — z moškim zborom pod vodstvom g. Molla. Obema društvoma čestitamo na njihovi uspehih in kličemo: »Le tako naprej«.

Pismo iz Julijske Krajine

Trst, 14. julija

Augusto Turati tajnik fašistične stranke, se je mudil v Trstu, v Puli, na Reki, v Zadru. To pot je glavno, kar je govoril v zadnjih dveh mesih.

Kako živi Reka pod novim režimom, je javnosti znano. Turati je proslavljal, po poročilih v fašističnih listih, reški patriotizem in požrtvovalnost ter napovedoval izhod iz sedanje muke, naglašajoč, da je »fašistična Italija mlada, disciplinirana in močna pred narodi vsega sveta, od katerega ne zahteva nič, kar bi bilo v nasprotju z njenimi legitimnimi aspiracijami do življenja in svobodnega dela na svetu. Italija je mlado ljudstvo na pohodu k svoji slajni usodi. Nobena sila ne bo mogla ustaviti koraka te čvrste, kreple, velikodušni italijanski mladini, potisnjeni proti bodočnosti. In ako bi se poskusilo ovirati njen miren pohod, je gotovo, da bi vse ljudstvo od Reke do Sicilije skočilo na noge kakor en mož, z vsem svojim orožjem na povelje kralja in duceja, da si prisvoji svojo srečo«.

V Zadru je govoril Turati takole: »Trebalo je iti na Reko in priti semkaj, da razumeš selzno in žalostno resničnost mirovne pogodbe, ki je mi nismo podpisali. Tu v srcu Dalmacije je nekaj, kar krvavi kakor odrezano meso in vpije s prebrenim srecem. Sicer pa mi ne zahtevamo mnogo, nas vznemirja samo to, da imajo nekateri poln železod, dočim primanjkuje nam, kar je potrebno. Tega ne moremo trpeti. Mi smo mladi narod z zdravim železdom in bi prav lahko tudi večje kose prebavili. Imel te zaupanje v svoje goreče stremeljenje, toda zavdajte se, da je vaša usoda usoda trpljenja in bolečin. Bodite ponosni na to svojo politično žalost. Rečem vam, da mož, ki danes vlada s trdnjo in vneto roko Italiji, gleda na vas in na vaše potrebe z razumevanjem in živim italijanskim ter fašističnim čutem«.

Skupina vojnih dobrovoljcev iz Tridenta je posetila nekatera bivša bojišča na Goriškem. Na podgorški Kalvariji so odkrili spominske stebe v čast tam padlim dobrovoljcem. Navzok je bil voditelj dobrovoljskih skupin Coselschi (Kozelski). Poleg italijanskih zastav je stala na Kalvariji tudi Dalmatinska.

Poslanec Suvich je povedal novinarjem o tržaški industrijski coni, da je pričetek dober, kar je toliko važnejše, ker je industrijska cona nastala v težki dobi tržškega gospodarstva, ki je vplivalo tudi na propagandni program, ki ga je bilo treba precej modificirati. Koncesiji je bilo doslej izdanih okoli trideset, nekaj zelo važnih. Prispelo je do danes v svobodno cono nad dva tisoč ton materiala, pri katerem se je prihranilo carinskih stroškov okoli treh milijonov lir, v kratkem pride dva tisoč ton materiala z oprostitvijo skoro polpružnega milijona lir. V Trstu vlada dobra volja in inicijativa in posebej je treba poudariti trud za tehnično izboljšanje starih podjetij po najnovejših metodah.

Savojski princ Amadeo, Duca delle Puglie, je imenovan za poveljnika nekake topniškega polka v Trstu, kamor dospe meseca oktobra t. l.

V Trstu »pretvarjajo primke in italijansko obliko« nadalje takole: Bizjak Bisi, Kovacich Covelli, Dobrac Deboni, Dolenc Doleni, Germ Geri, Hodnik Pelini, Krašna Bellini, Lašack Lesca, Lisjak Lisa, Marolt Maroldi, Godnič Godenigo, Velisček Velise, Grbac Gerbaci, Godina Godi, Mahorčič Maccorsi, Malič Mallini, Mihevc Micheli, Palčić Palci, Pirnat Pirnetti, Brevec Bremini, Hrovat Rovatti, Jagodnik Giacini, Janko Jenco, Križnič Crini, Lutman Lumini, Pregelj Pregi, Prinčič Principe, Prodan Prodi, Renčelj Renzi, Švagelj Zagelli, Vrč Vercelli, Vrabec Verazzi.

Spravni ali posredovalni sodniki (giudice conciliatore) prično v kratkem delovati v vsaki občini v novih pokrajinah. Za nekatero občino so imenovanja že izvršena. Na primer: za Rihemberk je imenovan za »ljudskega sodnika« postajni načelnik Lodolo, namestnik mu je učitelj Pappalepore. V Ajdovščini je ljudski sodnik notar Culo, nam. inž. Velicogna. V Lokvi na Krasu je ljudski sodnik Anton Muha, nam. Pra-protnik. V Postojni je sodnik notar Miglioretto nam. Fr. Kutin. »Ljudski sodniki, kakor jih hočejo imenovati Slovenci, imajo važno nalogo: poravnati pravne spore med strankami ne glede na vrednost sporne predmeta in soditi ter razsojati spore, če vrednost ne presega 400 lir. Predvsem se mora sodnik potruditi, da stranke pomiri. Če se ne doseže sprave, se določi dan razprave. Razsodbe ljudskega sodnika o sporih do 150 lir so končno veljavne, proti razsodbam nad 150 lir pa je dovoljen rekurz na okrajno sodišče.

Peti vzorčni sejem na Reki se odprl 14. avgusta t. l. Zastopana bo industrija iz vseh italijanskih provinc. Razstave se udeležijo tudi Madžarska. Fašistični tisk naglašajo, da hoče italijanska politika uveljaviti srečno pozicijo, katero ima Reka med Evropo in morjem.

Šolanje naših državljanov v inozemstvu

Ministrstvo prosvete je izdalo te dni nove predpise glede študij v inozemstvu, ki izpreminjajo doslej veljavne predpise v marsičem. Da prizadeti ne bodo oškodovani, objavljamo nove določbe glede študij naših državljanov v inozemstvu.

1. Noben naš državljan se ne more šolati v inozemstvu brez predhodnega odobrenja ministrstva prosvete.

2. Brez predhodnega odobrenja ministrstva prosvete se ne sme izdati vizum za povratek v inozemstvo onim učencem našim državljanom, ki so bili v naši državi na šolskih počitnicah.

3. Kdor želi posečati katerokoli šolo v inozemstvu, mora predložiti pristojnemu sreskemu poglavarju, v Ljubljani policijski direkciji, prošnjo, ki mora vsebovati te podatke:

a) ime in priimek, b) dan, mesec, leto in kraj rojstva (srez, oblast, c) točen naziv kraja in šole, kjer namerava nadaljevati študij, d) vrsta šole, ki jo želi posečati, e) v katerem semestru študija se nahaja in f) ali se šola sam, ali sprejema stipendijo in od koga.

Prošnja mora biti kolkovana s 25 Din, priložen ji mora biti overovljen prepis ali prevod zadnjega šolskega spričevala in potrdilo občine o vedenju prošnika.

Vsi, ki hočejo v prihodnjem šolskem letu radi šolanja v inozemstvu, store prav, če pravočasno, torej že sedaj vložijo, dotične prošnje. To velja tudi za visokošolce, glede katerih je bil za izdajanje dovoljenja doslej pristojen veliki župan.

Sport

Zadnje sportne vesti

V tekmovalstvu za državno nogometno prvenstvo smo absolutni tretje kolo. Gradjanski je v Zagrebu porazil Jugoslavijo z 2 : 0 (1 : 0). Hajduk pa si je na domačih tleh v zelo ostri igri izvojeval zmago nad Haskom s 5 : 2 (2 : 1). BSK ki še vedno vodi s 4 točkami, je pavziral. V Ljubljani je gostoval celovška Austria, katero je Ilirija, v čije moštvo se opaja lep napredek, visoko porazila z 9 : 1 (3 : 1). Nace je na tej tekmi dosegel hat trick. Ostale gole so zabili Doberlet 2, Unterreiter 2 enajstmetrovki, Oman 1 in Venko 1. — V Novem mestu je SK Grafika porazila v prvi tekmi za prestop v I b razred novomeške Elana z 2 : 1 (0 : 0). Za ključna tekma se vrši v Ljubljani. — V Mariboru sta se pričeli tekmovalji za I. gerjeve pokal in za mladinski pokal Ilirije. V prvem tekmovalju so Železniki zmagali nad Svobodo s 14 : 1 (7 : 0). Ta konkurenca je, ker Rapid letos ne sodeluje, napredovala že do zaključnega kola, v katerem bosta nastopila ISSK Maribor in SK Železniki. V drugem tekmovalju so juniorji Maribora porazili juniorje Železnikarjev s 3 : 2 (3 : 1). — V Beogradu je v soboto in nedeljo gostovalo moštvo WAC z Dunaja, in sicer proti BSK. Obakrat so zmagali domačini s 3 : 1 (2 : 0) in s 4 : 2 (1 : 2).

S teniškim dvomatchem med Ateno in Ilirijo za prehodni pokal se je otvorila teniška sezona v Ljubljani. Po prav zanimivih igrah je zmagala Atena s 7 : 3. — Teniški krogi vsega sveta so z največjim zanimanjem pričakovali izid zaključne borbe med Anglijo in Nemčijo za Davisonov pokal. Angliji so lani v tem tekmovalju porazili Nemce s 4 : 1. Naravno je, da so Nemci sedaj napeli vse sile, da bi se revanžirali za lanski poraz in to tembolj, ker je šlo za finale v evropski coni. In res, zmagali so, čeprav z majhno diferenco 3 : 2. Nemci, ki bodo v petek nastopili v Berlinu proti zmagovalcem v ameriški coni, ameriškim igračem Zmagovalcem v tej borbi bo nato nastopil v finalu celokupnega tekmovalja, proti lanskemu zmagovalcu Franciji.

V Ribnici so ustanovili »Klub kolesarjev in motociklistov Ribnica«. Ob tej priliki so mnogobrojni kolesarji iz Ljubljane pohiteli v Ribnico, in sicer na dirki Ljubljana - Turjak - Vel. Lašče - Ribnica (47 km). V glavni skupini je zmagal F. Gjorgjevič (Sava) v 1 uri 41 min. 13 sek., v juniorski skupini pa S. Krušič (Sava) v 1 uri 41 min. 13 in dve petinki sekunde. Pri ovrtni dirki »Ribnice« na 9 km dolgi progi Ribnica - Zlebič in nazaj je zmagal domači kolesar Ivo Križman v 14 min. 1 in štiri petinke sekunde. Dirkalna proga je bila zelo slaba.

SK Ilirija old boys : SK Bratstvo (Jesenice) 5:4 (3:3)

V nedeljo je gostovalo na Jesenicah old boys moštvo Ilirije ter je zapustilo jako dober vtis. Posebno je ugajala njihova krasna kombinacijska igra, napram kateri so bili domačini brez moči Videlo se je, da gre gostom v prvi vrsti za propagandno igr. Posebno izvrstna je bila igra napadalne vrste ter krilcev, ki so bili stalno v medsebojnem kontaktu. Krilska vrsta je pokazala, kako je treba igrati v ofenzivnem in defenzivnem pogledu. Tudi oba branilca sta rešila svojo nalogo zadovoljivo. Posebno je ugajal Beltram, ki je čistil, da ga je bilo veselje gledati. Imponirali so njegovi dolgi osvobodilni udarci. Najsilabši mož gostov je bil vratar, ki je dobil vsega štiri strele in spustil tudi toliko golov. V splošnem se mora priznati, da je moštvo Ilirije res podalo pravo propagandno igr. za nogomet.

Od domačinov je bil brez dvoma najbolj vratar, ki je držal kopo najtežjih strel v lepeh stilu. Prav dober je bil tudi desni branilec. Krilska vrsta je bila najsilabši del moštva, igrala je preveč defenzivno. Za vzvedl si lahko vzame nasprotno krilsko vrsto, ki je bila vedno za svojim nanadom in v kateri je posebno srednji krilec In vedno zalagal napad z uporabljenimi žogami ter dodal vedno najbolj prosto stoječemu igraču. V napadu domačih je ugajal srednji napadalec in desno krilo Igrajo pa mnogo preveč nerazumno.

Prav dober je bil sodnik. Publike za Jesenice rekordno število.

ZSK Hermes. Danes 16. t. m. ob 20. uri sela ožlega odbora pri Končarju. Prosim točne in polnoštvene udeležbe. — Predsednik.

Sladko skrivnost

je razodela gospa Mica svojemu srečnemu soprogu. Lahko bo od sedaj uživala prepotreben mir, ker ji trudapolno in neprijetno delo pranja odvzema

Gospodarstvo

Stanje naših bank koncem preteklega leta

Tajnik združenja bank v Beogradu g. Luj Mohr je sestavil zanimivo statistiko o stanju naših bank za zadnja tri leta, ki nam kaže, da se naše bankarstvo navzlic težkočam zadnjih let prav lepo razvija.

Iz skupne bilance vseh v statistiki vpisanih bank je razvidno, da se je skupna vsota delniških glavnice, ki je koncem leta 1927 nazadovala od 2005 na 1881 milijonov Din, koncem preteklega leta zopet dvignila na 1964 milijonov Din. Pri tem pa za preteklo leto v statistiki niso upoštevane vodinske banke, ki imajo preko 150 milijonov Din delniške glavnice. Vse banke v naši državi so imele torej koncem preteklega leta preko 2.1 milijarde Din delniške glavnice. Tudi hranilne vloge so močno narasle. Koncem l. 1928. je bilo pri vseh bankah v Jugoslaviji 6743 milijonov Din hranilnih vlog, koncem 1927. 7041 milijonov, koncem preteklega leta pa brez vodinske banke, ki imajo preko 150 milijonov Din delniške glavnice, je bilo v Jugoslaviji 7199 milijonov. Če računamo, da je bilo v Jugoslaviji koncem preteklega leta okrog 1300 milijonov Din vlog pri bankah, tedaj je znašalo skupno stanje vseh vlog pri bankah v naši državi okrog 8.5 milijarde Din.

Po številu je največ bank v Srbiji in Črni gori. Za preteklo leto je v statistiki za Srbijo in Črno goro vpisanih nič manj kakor 255 bank. Tu gre večinoma za male denarne zavode, ki v glavnem nadomeščajo kreditno zadrugetarstvo, ki v Srbiji ni močno razvito. Vseh teh 255 bank ni imelo koncem preteklega leta mnogo več hranilnih vlog, kakor 11 bank v Sloveniji, čeprav je bila njihova osnovna glavnica petkrat večja, kakor pa je osnovna glavnica slovenskih bank. Ugotoviti pa moramo, da se tudi v Srbiji bankarstvo razmeroma dobro razvija. Vloge so tekmovalno dvignili na 613 na 907 milijonov Din. Tudi osnovna glavnica se je dvignila od 390 na 439 milijonov dinarjev. Pri beograjskih bankah je stanje vlog z 1021 milijonov Din koncem preteklega leta po nazadovanju v letu 1927 zopet preokrenilo eno milijardo. Enak razvoj kažejo zagrebške banke, čeprav so vloge zagrebških bank 3 in pol krat večje kakor vloge beograjskih, pri čemer pa je delniška glavnica vseh zagrebških bank celo nekoliko nižja kakor delniška glavnica beograjskih bank. V letu 1927. so hranilne vloge zagrebških bank nazadovale od 3068 na 2825 milijonov Din, koncem preteklega leta pa so se zopet dvignile na 3679 milijonov Din. Koncem preteklega leta so imele vse zagrebške banke 549 milijonov Din delniške glavnice, kar predstavlja za okrog 75 milijonov Din več, kakor koncem leta 1927, vendar še vedno za 13 milijonov Din manj kakor koncem leta 1926. V Hrvatski in Slavoniji igrajo provincialne banke manjšo vlogo, čeprav znaša njihovo število 115. Hranilne vloge pri hrvatskih provincialnih bankah pa lepo naraščajo ter so koncem preteklega leta znašale preko pol milijarde Din. V Sloveniji se stanje bank ni znatno spremenilo. Delniška glavnica vseh slovenskih bank je lani nazadovala od 94.5 na 88.2 milijona Din, hranilne vloge pa so se povečale od 577 v letu 1926, odnosno 633 v letu 1927 na 688 milijonov Din koncem preteklega leta.

Kongres Mednarodne trgovske zbornice

Letošnje zasedanje Mednarodne trgovske zbornice v Amsterdamu je bilo v soboto zaključeno. Na zaključni seji so bile sprejete važne resolucije, ki so bile po temeljiti diskusiji v odborih predložene plenumu. Odsek za trgovsko politiko se je nečal v prvi vrsti z vprašanjem obsega klavzule o največjih ugodnostih. Tu je mnogo nejasnosti zlasti glede na promet posameznih držav a kolonijami, dalje glede preferenčnih carin, carin proti dumpingu in glede na promet na ter davčna vprašanja. Vsa ta vprašanja je treba mednarodno urediti. V svoji resoluciji se je kongres izrekel zlasti proti posrednemu in skritemu protekcionizmu, ki je lahko bolj nevaren kakor odkrit protekcionizem. Zanimivo je, da ni nihče na kongresu nastopil za carinski protekcionizem; nasprotno, postavljena je bila ponovna zahteva po solonem znižanju carin.

VREMENSKO POROČILO

Metorološki zavod v Ljubljani 15. julija 1929. Višina barometra 3088 m.

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaž.	Smer vetra	Oblačno	Padavine
Opazovanja				%	v m in sek.	0-10	Vrsta
Ljubljana		763.3	19	60	E 2	0	
Maribor		767.7	17	70	NNW 1	1	
Zagreb		768.4	18	60	WSW 4	3	
Beograd	8.	766.1	18	60	WSW 4	0	
Sarajevo							
Dubrovnik							
Skoplje	7	761.3	21	40	NW 6	3	
Split		765.3	23	31	NE 10	1	

Solnce vzhaja ob 4.26, zahaja ob 19.45, luna vzhaja ob 14.30, zahaja ob 23.58. Najvišja temperatura danes v Ljubljani: 24 C, najnižja 13.2 C.

Dunajska vremenska napoved za torek: Jasno, nekoliko topleje.

Borze

15. julija

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet nekoliko boljši. Zlasti velika je bila potreba v devizi na Curih in v devizi na Dunaj, ki se je ponovno okrepila na 8.0187. Deviza na London je za malenkost popustila, tečaj ostalih deviz pa so ostali v glavnem nespremenjeni. Vso potrebo je kri-la Narodna banka.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi dalje slaba, zlasti ker je izostala intervencija Poštna hranilnice. Za aranžma je notirala Vojna škoda 403-404, zaključena pa je bila samo za kasno po 404 (v Beogradu so bili tečaj še nekoliko nižji). Investicijsko posojilo pa je dalje čvrsto pri 86.50-87.50 brez prometa. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Prašedionu po 854.50, v Unionbanki po 202, v Jugobanki po 80.50 in 80, v Obrtni po 30 in v Poljedelski po 16. Med industrijskimi vrednotami pa je bila zaključena Trboveljska po 465 in Oceanija po 195.

Devize in valute

Ljubljana. Amsterdam 22.7775, Berlin 13.5375-13.5875 (13.5725), Bruselj 7.9-89, Budimpešta 9.9342, Curih 1095.9, Dunaj 8.0037-8.0337 (8.0187), London 275.96 do 276.76 (276.36), Newyork 56.87, Pariz 223.12, Praga 168.2-169 (168.6), Trst 298.03, Zagreb. London 275.96-276.76, Newyork 56.77-56.97, Pariz 222.12-224.12, Milan 296.894-298.894, Curih 1094.4-1097.4, Amsterdam 22.8575-22.9175, Berlin 13.5375 do 13.5875, Dunaj 8.0037-8.0337, Praga 168.20 do 169, Budimpešta 9.9192-9.9492.

Curih. Zagreb 9.1275, London 25.22, Newyork 520, Pariz 20.355, Milan 27.19, Berlin 123.85, Dunaj 73.175, Praga 15.385, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.60, Sofija 3.75, Efekt.

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 den., Prašedion 850 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 125 den., Ruše 275 do 285, Stavbna 50 den., Šešir 105 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 403-404, kasa 402-404, za julij 403.5-404.5, za december 418-422, investicijsko 86.50-87.50, agrarne 50-51.50; bančne vrednote: Prašedion 850-852.50, Unionbanka 202-204, Srpska 152 den., Zemaljska 130-132, Ljublj. kreditna 123 den., Poljo 150-160; industrijske vrednote: Nar. šumska 33-45, Gutmann 208-205, Slavski 97 den., Slavonija 175 bl., Dravna 375-400, Sečerača 442.50-460, Nar. mlińska 20 den., Brod vagon 147.50-150, Vevče 127 den., Isis 18 bl., Dubrovačka 490 bl., Oceanija 190-195, Trbovlje 464-470.

Beograd. Vojna škoda 401.25-403, za december 421, investicijsko 87-87.50.

Blagovna tržišča

+ Na nürnbergskem hmeljskem trgu je bila kupčija pretekli teden zelo mirna. V zvezi s pozno sezono so cene ponovno nekoliko popustile. Halbertauski hmelj (Siegel) prvovrstni notira 130-135, srednji 100 do 120, tržni in gorski hmelj pa 65-95 mark za 50 kg. Na tranzitnem trgu je bil promet le malenkosten.

+ Ljubljanska blagovna borza (15. t. m.). Les: Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 12 vagonov in sicer 6 vagonov drv, 3 vagoni bukovih odpadkov in 3 vagoni bmelov. Povpraševanje je za neobrobene javorjeve in jelševne plohe, za vsako množico lipovih plohov ter za jelove kratice, paralalne, ostrorobe. Deželni pridejki: Tendence nespremenjena. Zaključen je bil 1 vagon pšenice. — Nudi se pšenica (sloven. postaja, mlevska tarifa, plačljivo 30 dni), baška nova, promptna, uzančno blago po 250-252.50, baška stara, promptna po 255-257.50, za julij 257.50 do 260; moka: »Ogč. fco Ljubljana, plač po prejemu po 360-370; koruza: (slov. postaja, plačljivo 30 dni): baška promptna, mlevska tarifa po 267.50-270, navadna tarifa po 260 do 272.50; ječmen: baški, ozimni po 270 do 275, oves baški, navadna vozina po 265 do 270.

+ Novosadska blagovna borza (15. t. m.). Tendence prijazneja. Na borzi je pričela notirati nova pšenica. Promet 185 vag. pšenice. 30 vag. moke in 4 vag. ječmena. — Pšenica: baška 210-212.50; baška potiska 215-220; banaška 205-210; baška nova 202.50-205; za avgust 205-210; sremška nova 202.50-205. Koruza: baška in sremška 202.50-207.50. Ječmen: baški 150. Moka: baška »Ogč in »Ogč 300-310; »2: 280-290; »5: 265-275; »6: 260-265. Otrobi: baški in banaški 115-120.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Iz življenja in sveta

Ali so „videnja“ mogoča?

Znameniti učenjaki pritrjujejo — Swedenborgova prikazen

Med najbolj skrivnostne pojave iz področja „okultne vede“, ki se ljudje o njej danes tako prepirajo, spadajo „videnja“. Ta so neka posebna oblika „svetlovidenja“ in

se omejujejo večinoma na sedanost, včasih pa se nanašajo tudi na bodočnost in preteklost. Včasih naznanjajo bližnje dogodke, po navadi žalostnega značaja, kakor smrt znanih ali sorodnih oseb. Zlasti med severnjaki dobimo mnogo ljudi, ki se jim prikazujejo takšni dogodki. Ti ljudje imajo običajno bolno občutljive živce.

Iz verodostojnih virov nam je znanih premnogo slučajev videnja. Najznamenitejši med njimi je gotovo slučaj, ki ga je doživel slovit švedski učenjak in mistik Swedenborg in ki ga potrjuje sam Kant, še slovitejši filozof.

Swedenborg je gledal prikazen o velikanskem požaru v Stockholmu, ko je bil sredi velike družbe daleč proč od švedske prestolnice, v Göttingu. Prikazen je navzočim natančno opisal. To je bilo 19. julija 1759. Dva

dni pozneje je prispel v Götting sel iz Kodanja in sporočil grozno katastrofo, ki je zadela Stockholm — natančno tako, kakor jo je bil gledal Swedenborg. Razumsko je nemogoče, da si to prikazen razložijo in ne poznamo naravnega zakona, ki bi bil v skladu z njo. Tako nam ostane edino možnost, da verjamemo brez razlag ali pa da jo uvrstimo med „slučaje“. Toda takšnih slučajev je preveč, da bi bili samo slučaj. Nemec dr. Ruker je napisal za »Leipziger Illustrierte Zeitung« članek in navaja obilno število videnj, ki jih poznamo iz zgodovine. Vse, kar se da, količjak naravno razložiti in za kar nimamo res zanesljivih prič je izločil in vendar nam ostane še mnogo, kar nam da lahko misliti. V Londonu deluje

Angleška družba za raziskavanje duševnih pojavov

Tej družbi pripadajo znameniti učenjaki in ti so zelo kritično premetrili vsa poročila o videnjih. »Zaključek je ta«, pravi Zenker, »da pojavi videnja v resnici obstojajo.«

Razstava zračne plovbe

V Olimpiji pri Londonu se odpre danes doslej največja razstava zračne plovbe. Razstavilo bo preko 200 trdnih vsega sveta, ki izdelujejo aparate ali njih sestavne dele ali potrebščine za zračna pristanišča in vse mogoče druge predmete, ki so v zvezi z zračno plovbo. Samo celotnih aparatov bo preko 70. Kot zanimivost navajajo, da bo ob tej priliki Ford prvič razstavil svoje letalske izdelke na Angleškem. Na razstavi se bodo neprestano predvajali poučni filmi iz področja zračne plovbe in najbolj znani strokovnjaki ter letalci bodo imeli predavanja.

S podmornico na severni tečaj

Polarni letalec sir Hubert Wilkins namerava, kakor smo že poročali, v juliju prihodnjega leta s podmornico na severni tečaj. Podmornico že gradijo. Te dni je povedal sir Wilkins novinarjem nekoliko podrobnosti o svojem načrtu.

Ekspedicija bo odpotovala s Špicbergov preko tečaja proti Alaski. Podmornica bo opremljena na prav pose-

ben način. Najvažnejša priprava na njej bo nekakšen vodilni drog na najvišjem mestu, ki bo drsel ob robu večnega ledu — pod morskovo površino. Kjer bo v ledu razpoka, se bo ladja lahko avtomatično dvignila. Poleg tega bo nameščen na vseh aparati, ki bo z dinamitom razbijal ledeni oklop. Wilkins hoče predvsem fotografirati živalstvo in rastlinstvo v globočinah morja, premeriti te globočine in debelost ledu. Moštvo na ladji bo imelo po več funkcij. Kuhar bo n. pr. tudi fotograf. Preden se odpravi Wilkins pod ledeno skorjo, si jo loče še natančno ogledati od zgoraj. Te dni poleti z ameriško zrakoplovno ekspedicijo v Arktido.

Muzej za zračno plovbo

V Stuttgartu so osnovali ogromen muzej, ki bo nosil ime grofa Zeppelina in ki bo kazal razvoj nemške zračne plovbe. Zeppelinove delavnice so prepustile muzeju vse svoje zbirke, ki se nanašajo na njihov postanek in delovanje. Sto drugih podjetij za izdelovanje zračnoprometnega materiala in mnogo organizacij bo muzejske zbirke izpopolnilo. Muzej bodo otvorili za javnost v maju prihodnjega leta.

Detekтив-slepar

Mlado praktikantino v Pragi so poslali z vsoto 15.000 č. K. na pošto. Pred pošto jo ustavi možakar, ki se legitimira za detektiva, in veli, da mu mora deklet slediti na policijsko ravateljstvo. Vstopila je z njim v cestno železnico in jo je povedel v sobo zagovornikov na kazenskem sodišču. Soba je radi počitnic prazna. Tam je odvzel »detektiva« dekletu denar in izginil. Šele čez nekaj časa se ji je posvetilo, da jo je osleparil. Bilo je prepozno. Vendar pa sumijo, da je steparski detektiv neki bivši stražnik, ki je izvršil že opetovano podobna dejanja.

Radio

Torek, 16. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 13.30: Novice iz dnevnika. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: Slovenska literarna zgodovina. — 20.30: Reproducirana glasba. — 21: Koncert ruske glasbe, igra radio-orkestra. — 22: Vmesne speve poje ga. Kum - Lipkova. — 22: Napoved časa in poročila.

Sreda, 17. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13.30: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 18: Kotiček za naše malčke (Mladinski). — 18.30: Koncert radio-orkestra. — 20: Antologija slov. lirike. — 20.30: Koncert godalnega kvarteta (člani kr. opere). — 22: Koncert radio-orkestra. — 22.30: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducirana glasba. — 20.30: Prenos koncerta iz Ljubljane. — BEOGRAD 12.45: Radio-kvartet. — 17.25: Popoldanski koncert. — 20: Koncert radio-orkestra. — 21.45: Poročila. — 21.55: Židovski večer v sinagogi. — PRAGA 16.30: Koncert iz Bratislave. — 19.05: Prenos koncerta češke filharmonije. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Bratislave. — 19.05: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 16.30: Reproducirana glasba. — 18: Orkestralni koncert. — 20.30: Koncert solistov. — 21.30: Prenos koncerta iz Poznanja. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 18: Petje. — 20.05: Mešan večer. — 21.15: Popoldanski koncert orkestra. — BERLIN 19.20: Reproducirana glasba. — 20.30: Vrtini koncert. — 21.30: Komorna glasba. — FRANKFURT 16.15: Popoldanski koncert. — 20.30: Simfonični koncert. — LANGENBERG 17.35: Prenos vrtnega koncerta. — 20: Orkestralni koncert. — 20.30: Zabaven večer. — STUTTGART 16.15: Koncert iz Frankfurt. — 20.30: Simfonični koncert iz Frankfurt. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 18: Pevski koncert in ciganska godba. — 20: Puccinijeva opera »Madame Butterfly«. — Godba za ples. — LONDON 20.15: Straubova opera »Electra«. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Mascagnijeva opera »Priatelj Mirko«. — STOCKHOLM 18.30: Reproducirana glasba. — 20: Operna in operetna glasba. — Godba za ples.

Proces zaradi najlepše stuttgartske žene

Pred stuttgartsko poroto se je otvoril proces, ki vzbuja v württemberški prestolnici ogromno senzacijo. Obtožnec, bivši bankir Berger, se mora zagovarjati zaradi revolverskega atentata, ki ga je izvršil 29. januarja proti vodji mestne ženske klinike prof. dr. Baichu. Prof. Baich je imel dolgoletno razmerje z ženo bankirja Bergerja, ki so jo smatrali za najlepšo žensko v Stuttgartu. Bankirju je bilo to razmerje — po volji, ker ga je denarno izkoriščal. Po inflacijski dobi je na njegovo podjetje propadlo in so ga zaprli. V tem času se je razbilo tudi razmerje med Bergerjevo in Baichom, ker je bila ženska zelo razsipna. Kmalu nato se je usmrtila z veronalom. Ko je prišel Berger iz ječe, je začel trditi, da je Baich s skrivni ženini smrti in je zahteval 20.000 mark kot nagrado za molk. Baich se je tej zahtevi uprl in Berger je izvršil nanj atentat, ki se ni posrečil.

Pilot gđ. Earhartove

Kakor smo že poročali, je pri neki letalski nesreči tragično preminul pilot Stultz, eden od najboljših pilotov sedanosti. Stultz je bil tisti, ki je prepeljal prvo žensko v letalu čez ocean. 17. junija 1928 se je dvignil z gđ. Earhartovo v Trepasyskem zalivu na Novi Fundlandiji in je pristal 18. junija v Buryportu v Walesu. Earhartovo so imenovali radi njene podobnosti z Lindberghom tudi »Girl Lindy«. Ob istem času je hotela čez ocean tudi njena konkurentinja, gđ. Bollova z letalom »Miss Columbia« —

pa se je pravočasno premislila. Za Earhartovo je bilo zelo dobro, da je imela tako izkušenega pilota s sabo, kakršen je bil Stultz — čeprav se je bila postavila že z več rekordi — kajti del poleta je bil zelo viharen in težaven.

Dieslov motor v letalu

V Dessau so preizkusili Junkersovo letalo tipa »G 24«, ki je imelo namesto običajnega Dieslov motor. Poskus je uspel izvrstno in kakor pišejo nemški listi, se bo novost zelo obnesla. Dieslovi motorji porabijo manj kuriva, občutljivega bencina sploh ne potrebujejo in kompliciranega razplinjevalca tudi ne. To pomeni, da so bolj ekonomični in varni.

General Booth je umrl reven

General Armade spasa Booth, ki je pred nedavnim umrl, ni ostavil svojim dedičem baje ničesar razen svoje uniforme in nekoliko knjig. Čeprav je gošpil nad milijoni sv. je organizacija, je bil reven in je skrbel za vzgojo svojih otrok le s pomočjo, ki so mu jo izkazovali sorodniki, in s 500 funti šterlingov na leto, ki jih je prejemal iz nekega fonda. Imel je sicer dve hiši, pa nista bili njegovi. Generalovo oporoko otvorijo, k.k. poročajo iz Londona te dni.

Govoreči film se ni obnesel

Obe največji newyorški filmski gledališči Rozy in Capital sta odstavili govoreče filme s svojih sporedov. Temu primeru je sledilo številno drugih kinematografov. Kot razlog za ta ne pričakovani sklep navajajo, da se govoreči film v sedanji obliki noče obnesti.

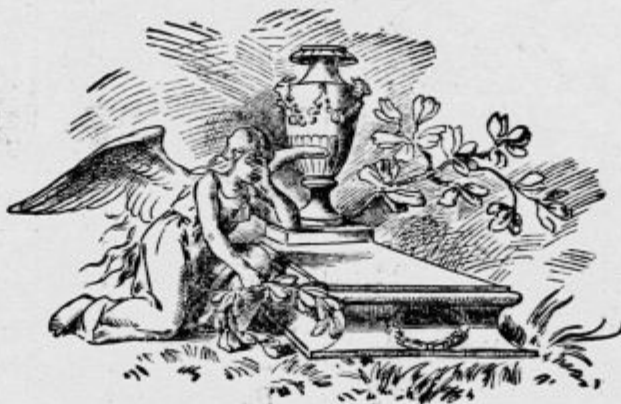

Potrli globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša predobra, nepozabna mamica, tašča, stara in prastara mama, gospa

Marija Prešern

včeraj po daljši bolezni mirno in bogu vdano zatisnila svoje trudne oči. Pogreb blagopokojne se vrši iz hiše žalosti, Krakovski nasip št. 4, v sredo 17. t. m. ob 15. uri.

Zalujoč rodbinj PREŠERN in SMOLE.

Viktor Tomšič, lesni veletržec v Villa del Nevoso dajem v svojem in v imenu svojih otrok Vidke, Majdke in Viktorčka s tem na znanje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je danes po kratki mučni bolezni previdena z Bogom preminula v švic. Davosu naša preljubljena nenadomestljiva in nepozabna soproga in mamica, gospa

Vida Tomšič roj. Samsa

Zemeljski ostanki preljubljene se prepeljejo v sredo dne 17. julija 1929 na dom v Villa del Nevoso in izroče k večnemu počitku v rodbinsko grobnico na farnem pokopališču v Trnovem.

Davos — Villa del Nevoso, dne 14. julija 1929.

Posebna naznanila se ne bodo razpošiljala.

Michel Zévaco:

175

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

Videč, da so mu že preblizu, si je sklenil napraviti nekaj duška. V ta namen je jel z enakomernostjo stroja pehati s pestmi predse. Vsakemu sunku je odgovoril zamolkel jek, kletvica ali vzkrík. Kolikorkrat je sunil, tolikorkrat je omahnil eden izmed vojšnikov in se sesedel na tla.

Pobuna, ki je bila nastala, je med tem hrumela kakor hudournik. Po vsem trgu so se bili vojniki z razjarjenim ljudstvom, ki so ga vodili pristaši vojvode Castranskega.

Kamorkoli si pogledal, povsod je zvenketal jeklo ob jeklo; streli so pokali, slišalo se je hropenje nasprotnikov v krvavem objemu in vriskanje zmagovalcev se je zlivalo z obupnim vpitjem bežečih. Glasneje od vsega pa se je razlegal bojni klic upornikov, ki je nalik viharju vstajal zdaj tu, zdaj tam:

»Carlos! Carlos! Živel kralj Carlos!»

Pardaillan je takoj opazil, da mu ne vračajo udarcev, ampak potrpežljivo čakajo, kdaj obnemore. Besede Bussija-Leclerca, ko je govoril s Favsto, so mu prišle na um.

»Živega me hočejo dobiti!« je mislil, nadaljujoč svoj obupni boj. »Lahko si mislim, da sta Favsta in njen dični pajdaš Espinosa pripravila zame nekaj posebnega, nebotičnega v svoji nečloveški okrutnosti. Zato nočeta, da bi me smrt obvarovala muk, katere sta mi namenila.«

In ko je začutil, da mu roke drevenijo od neprestanega pehanja, je dodal:

»Vendarle upam, da se ne bodo dali kar tako nabijati, dokler mi ne zmanjka moči. Čas je, da mi jamejo vračati.«

Ni se motil. Vojnikom je stvar v resnici presedala. Togota jih je obhajala in jeli so vračati bunko za burko. Tisti, ki so bili najmanj potrpežljivi, so mu grozili z meči. Nedvomno bi ga bil prej ali slej zašel toli zaželeni smrtonosni sunek, da ni zapovedujoč glas ustavil vročkrvnežev:

»Stran orožje, budala!... Primitte ga živega!»

Vojniki so godrnjaje ubogali. A ker je bilo treba nekako končati, so napravili po svoji pameti, ne da bi jim bil kdo ukazal: tisti, ki so bili vitezu najbližji, so mahomai vsi kakor eden planili nanj.

Pardaillan se je še upiral; morda se je nadejal, da vendar naleti na kega, ki bo dovolj besen, da mu porine bodalo med rebra. Toda vojniki so se zavedali svoje moči in strah jih je bilo, da bi prekršili povelje: niti eden izmed njih ni prijel za orožje.

Nekaj trenutkov je vitez odbijal napadalce, podoben merjascu, ki se oteplje psov. Njegova obleka je bila raztrgana, kri mu je curčila po rkah in njegov obraz je bil spačen, da ga je bilo strah pogledati. Enkrat ali dvakrat so ga videli, kako je vzdignil od tal cel snop vojšnikov, ki so se mu bili obesili na komolce, na noge in okoli pasu. Nato mu je zmanjkalo moči; zrušil se je pod neprestano naraščajočim številom nasprotnikov. Noge so mu sklecnile in pal je na tla.

Bilo je končano. Imeli so ga!

Toda še ujet, še zvezan od ramen do peta je bil grozen. Več nego tucat mož ga je držalo, čeprav se ni mogel ganiti!

Stal je. Njegov hladni, ostrí pogled se je neznosno srepo upiral

v Favsto, ki je ves čas brezčutno opazovala ta gigantski boj po edinca s stotinami neprijateljev.

Ko je videla, da je res ujet in zvezan, se mu je približala. Ošabno je odmahnila tistim, ki so ga zakrivali njenim očem, in stopila k njemu, tako tesno, da se ga je malone dotikala. Dolgo časa ga je molče opazovala.

Triumfala je. Vendar že! Bil je v njeni oblasti! Zmagovalka je izhajala iz dolge, tragične borbe, ki se je bila pričela ob njenem prvem srečanju. Zdelo se ji je, da bi morala vriskati od veselja in z nekakšno prestrašeno osuplostjo se je zavedala, da jo obhaja samo neizmerna tegoba, čuvstvo, ki je bilo vse obenem: stud, žalost in kes.

Pardaillan, videč, da prihaja k njemu, je menil, da se hoče naslanjati s svojo zmago. Vzlic vezem, ki so mu rezale v živo meso, se je vzravnaval, misleč:

»Gospa papežinja se hoče naučiti zmagovalstva... Lepa zmaga, bogme!... Kakšnih klavnih zased in izdajstev je bilo treba in kakšno vojsko so morali postaviti na noge, da so me dobili!... Res lepo, imela se bo s čim ponašati! Zadržanja, da bi me videla poparjenega ali prepadenega, ji seveda ne privoščim. In če jo jezik srbi, ji postrežem z nekaterimi resnicami, ki jo bodo zadele v živo, ali pa nisem več Pardaillan.«

Srdito je otrsél šop ljudi, ki so mu viseli na ramenih, vzravnaval se, dvignil glavo ter ji srepo in izzivajoče pogledal naproti.

Favsta je še vedno molčala.

V njenem držanju ni bilo ničesar izzivajočega, nič tistega nesramnega zmagovalstva, ki ga je pričakoval. Kakor je bil on naježen, tako preprosta in krotka je bila videti ona. Človek bi bil mislil, da je on zmagovalec in ona premagana.

Smrt na perotih

Muhe sejejo baccile tifusa in drugih nalezljivih bolezni po tvoji hrani, obleki in tudi po tvojem telesu. Skropi s Flitom, Flit ti bo v nekoliko minutah očistil hišo od vseh muh in okuženih komarjev. Flit prodira v vse razpokline, kjer se zaredijo in razmnožujejo ščurki, sténice in mravlje ter uničuje njihova jajca. Insektom smrtonosen — tebi neškodljiv. Ne pusti madežev. Ne primerjaj Flit z drugimi podobnimi produkti. Zelo velika ubijalna moč osigura Flitu prednost. Nabavi Flit in flitovo brizgalnico še danes.

FLIT

50 delavcev

strojnih, raznih, potrebujemo takoj. — Ponudbe na »Mira«, tvornica čevljev, Zemun. 9019

Plačilna natakaraica

Išče mesta v hotelu, restavraciji ali boljši gostilni. Obvlada tudi nemščino. Stara je 21 let ter sedaj nameščena v večji restavraciji. Naslov v oglasnem oddelku ali ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Vestna«.

»Čestnje so letos dobro obrodile.« Za zimo jih ohranite najboljše v WECK-ovih časih za vkuhanje.

Tovarniška zaloga **WECK** za celo državo pri tv. Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10-1. Maštor: Carl Loitz in Pinter & Lenard, Celje; Josip Jagodič. Zahtevajte cenik!

ADRIAN FIVME
REDNA TEDENSKA PLOVIDBA
NAJMODERNEJE VELEJEMENI
NOVI MOTORNI PARNIKI

VENEZIA TRIESTE FIVME ANCONA BARI CATANIA MALTA MESSINA PALERMO NAPOLI LIVORNO GENOVA IMPERIA MARSEILLE BARCELONA VALENCIA

Za informacije in predbilešbe prostorov se treba obrniti na Centrale na Reki, ali pa na Agencijo »Lloyd Triestino« in na Agencijo »Cosulich« ter na katerisikoli budi poštniški urad. 46-a

Prodám

renomirano, dobro ido o restavracijo in ostališče v centru mesta, s hišo in vsem inventarjem radi boezni. — Reflektanti naj se obrnejo pisмено na: Jugosl. Ru to f Mosse d. d., Zagreb, Zrinievac 20, pod št „4501“.

Uporabljajte za nego ust, zob in dlesni nedosegljivo angleško

KOLYNOS
PASTO ZA ZOBE

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Otvoritev gostilne!

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z nedeljo, dne 21. julija prevzela daleč po deželi znano gostilno »pri Müllerju« v Zagorju ob Savi.

Prizadevala si bom, občinstvu nuditi izbrano pristno pijačo in dobra, okusna jedila po najnižjih cenah, kar je že zagotovljeno z mojim imenom in 25-letnim delovanjem v gostilniški stroki v Trbovljah, kjer sem si pridobila najboljši sloves.

Zagorje, 15. julija 1929.

9021

Kati Vidmajer omož. Pravica.

Zahvala.

Ob prižiki prebriške izgube našega iskreno ljubljeneega soproga, očeta, tasta in svaka, gospoda

Ivana Pirca

višjega geometra in rezerv. častnika

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili vence in cvetje.

Posebno pa se zahvaljujemo visoko cenjenemu uradništvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani, nadalje društvu geometrov in vojaški oblasti ter g. oficirjem za izkazano sočutje in častno spremstvo.

V LJUBLJANI, 15. julija 1929.

ZALUJOČI OSTALI.

Počitnice

8077

za gospe

so prijetne, ako si krajšajo čas z ročnimi deli. Došš so namizni pri v novih vzorcih za vezenje. Pietene košarice za kopalne stvari!

TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana.

Vsakovratne ure, zlatna in srebrna po nizki ceni pri

L. Vilhar, urar

Ljubljana

Sr. Petra cesta št. 36

Lutz in Monolit peči

Šamotež najcenejša, prvovrstna Šamota za peči in štedilnike

Elektromotorji Cong Altona Bahrenfeld

Ing. GUZELJ, Ljubljana VII.

Jernejeva cesta št. 5 Telefon št. 3252

Največja izbira — najnižje cene oajnovjših dvokoles dirkalnih, za ceste ture n damskih, motorjev, malih dvokoles za otroke, igračnih in otroških vozičkov raznih modelov od najcenejšega do najfinjšega, brzošvalnih strojev Central Bobbin Pred nakupom ogledjte si zalogo pri tvrdki Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4. Ceniki franco Prođaja na obroke.

5 CHEVROLET, rablj. osebnih avtomobilov, v ceni od Din 20.000.— do Din 35.000.—

OAKLAND, 50 HP, 6 cil., 5-sedežni, odprti, 38.000.—

FIAT, 501 Sport, 4sedežni, nove gume, nova streha in novo DUCO ličan, 32.000.—

ROLAND PILLAIN, 35 HP, 4 cil., 4sedežni sport touring, 35.000.—

ANSALDO, 35 HP, 4 cil., 4sedežni odprti, 40.000.—

ANSALDO, 35 HP, 4 cil., 6sedežni odprti, 50.000.—

ITALA, 24 HP, 4sedežni, 32.000.—

PEUGEOT, 24 HP, 4sedežni, s spremenljivo karoserijo kot tovorni ali kot osebni, 27.000.—

PEUGEOT, 4-15 HP, mali poltovorni, dvosedežni, z novo pnevmatiko, 19.000.—

PEUGEOT, 30 HP, mala 4sedežna sportna tipa, 30.000.—

CITROEN, 24 HP, 4sedežni, v dobrem stanju, 25.000.—

AUSTRO FIAT, 35 HP, 4 cil., 6sedežni, 15.000.—

AUSTRO DAIMLER, z dvojno karoserijo, zaprto in odprto, 6sedežni, 65 HP, 6 cil., 45.000.—

S. A. M., sportni dvosedežni, 30 HP, 4 cil., 20.000.—

RENAULT OMNIBUS, 16sedežni, model 1928, 35 HP, 52.000.—

Vozovi v vozovno pripravnem stanju, s deloma že plačanimi taksami za letošnje leto.

Informacije daje:

V. & M. Barešič & Co., Ljubljana

DUNAJSKA CESTA 12,

glavno zastopstvo CHEVROLET avtomobilov

Originalna Jugobanat-patent-moka
ni po ceni zato pa sta kruh in pecivo iz nje nenadkriljiva.